1898. HARMINCZKETTEDIK ÉVFOLYAM. 190. SZÁM. BUDAPEST, HÉTFŐ, JULIUS 11.

SZERKESZTŐSÉG:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 55—88.
KÉZIRATOKAT NEM KÜLDÜNK VISSZA.
CSAK BÉRMENTES LEVELEKET FOGADUNK EL.
ELŐFIZETÉSI DIJ:
Vidékre postán v. helyben házhoz hordva.
Egy évre . . . . 20 frt. | Egy negyedévre . 5 frt.
Egy fél évre . . 10 frt. | Egy hóra . . 1 frt 80 kr.
Külföldre: 3 hóra Németországba 6 frt 70 kr. Francia-, Olasz-, Orosz-, Török-, Görög-, Spanyolországokba, Svájcz-, Romania- és Szerbiába, valamint amaz országokba, melyek a postaszerződéshez tartoznak, negyedévre 9 frt 20 kr.
Egy szám ára 6 kr.

EGYETÉRTÉS

Csávolszky Lajos
tulajdonos és felelős szerkesztő.

Kossuth Ferencz
főmunkatárs.

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, IV. PAPNÖVELDE-UTCZA 8.
Telefon száma 51—66.
HIRDETÉSEKET ÉS NYILTTÉRBE VALÓ KÖZLEMÉNYEKET FELVESZ A KIADÓHIVATAL.
PÁRISBAN főügynökségünknél:
John F. Jones & Cie. 31 bis. Faub. Montmartre.
Frankfurtban a/M: Daube G. L. és Társa.
Bécsben: Danneberg I., I. Kumpfgasse Nr. 7. Dukes M. utódai. I., Wollzeile Nr. 6—8. Haasenstein és Vogler. I., Wallfischgasse 10. Mosse Rudolf Seilerstätte Nr. 2. Oppelik A., Stubenbastei Nr. 2. Schalek Henrik, I., Wollzeile Nr. 14.
és valamennyi hirdetési iroda.

Budapest, julius 11.

Bécsben tegnap délelőtt tizenegy órakor ült össze a baloldali egyesült német pártok elnökeinek értekezlete dr. Gross képviselő lakásán. A tanácskozáson jelen voltak a német néppárt részéről dr. Hohenburger, dr. Hofmann-Wellenhof és dr. Steinwender; a német haladó-párt részéről Gross és Pergelt; az alkotmányhű nagybirtokosság részéről gróf Dubsky, báró Schwegel és gróf Stürgkh; a keresztény-szocziális párt részéről dr Lueger s a szabad német szövetség részéről Mauthner, Bareuther, dr. Funke, Kaiser és Lichtenstein herczeg irásban mentették ki távolmaradásukat. Dr. Funke az értekezlet szeniora helyett, a ki megbetegedett, báró Schwegel elnökölt. A tanácskozás délelőtt 11 órától majdnem esti hat óráig tartott. A határozatokat titokban tartják s csak ma délelőtt fogják publikálni. Bármiképen fog is ez a határozat szólni, a tanácskozásra egybegyült német képviselők Ausztria egész német népességét képviselik, s így a határozat nagy fontossága elvitázhatatlan. Ez a konferenczia van hivatva a helyzet tisztázására s gróf Thun, a ki azt egybehivta, nagyon jól tudja, hogy eredménye csak akkor lesz a tanácskozásnak, ha teljes és őszinte képét adja terveinek, mert a német népnek egyszer már világosan kell látnia azt a szerepet, a melyet neki a kormányok szánnak. Ha gróf Thun ezt nem teszi, nem okozhatja a németeket azért, hogy a békés állapotok helyreállításában neki nem segédkeztek.

Most már egyhe van állitva a statisztika *a német választásokról*. E szerint az 1893. évi szavazatarányokhoz képest a szocziálisták 340.000, a nemzeti liberálisok 163.000, az antiszemiták 48.100 és a bajor paraszt-szövetség 68.000 szavazatot nyert; a többi párt mind veszitett és pedig a czentrum 163.000, a német konzervativek 138.300, a birodalmi párt 218.400 szavazatot (a konzervativek tehát összesen 356.700 szavazatot veszitettek), a szabadelvű néppárt 166.400, a szabadelvű egyesület 28.500, a délnémet néppárt 46.800, a lengyelek 49.500, az elszászi párt 24.700 szavazatot veszitett s a mezőgazdák szövetsége mindössze sem kapott több szavazatot hatvanezernél. Összesen kaptak a szocziálisták 2.120.000, a liberálisok 2,010.000, a czentrum 1,333.000, a konzervativek 1,120.000 szavazatot. De a mandátumok száma szerint első helyen áll a czentrum 105, a liberálisok 100, a konzervativek 82 s a szocziálisták 56 mandátumot kaptak.

A pápa és Vilmos császár közt Kopp bibornok közvetitésével most folynak a tárgyalások az iránt, hogy a császár vegye át a keleti katholikusok fölött a protektorátust. Ha itt egyszerű czimről volna csak szó, akkor nem volna érdemes erről sok szót vesztegetni, de a keleti keresztények fölötti protektorátus nem egyszerű czim, s a német birodalomra azt a terhes kötelességet róná, hogy minden vallási konfliktusba beleavatkozzék, mint a keresztények védelmezője. A német pép pedig semmi szükségét nem érzi ennek, s a Frt. Ztg már ki is jelenti, hogy ő bizony egyetlen pomerániai muskétás csontjait sem adná oda az egész Keletért. De meg másrészt tekintettel arra, hogy most a levantei keresztények fölött a protektorátust Franczia ország gyakorolja, az könnyen megzavarhatná a viszonyt Németország és Franczia ország közt, noha most, a mióta Oroszország olyan nagy barátságban van, azóta már nem mer velük sokat törődni. Ujabban az a verzió merült fel, hogy a pápa csakis a keleti német katholikusok fölötti protektorátust ajánlotta föl a német császárnak. De a német lapok ez ellen is állást foglalnak, mert a császár az alkotmány 11. §-a alapján ugy is védelmezője a keleti német katholikusoknak, csak ugy mint a protestánsoknak és a zsidóknak.

A szerb konakról irva, egy franczia lap a minap azt a hirt közölte, hogy nemsokára egy törvényjavaslat fog a szerb skupstina elé kerülni a trónöröklés megváltoztatásáról. Ezt a hirt azonban Belgrádból a leghatározottabban megczáfolták s légből kapott koholmánynak jelentették ki azzal az indokolással, hogy nemesak nem gondolnak erre Szerbiában, hanem a szkupstina erre nem is illetékes, mert minden alkotmányreform az alkotmányhozó nagy szkupstina jogkörébe tartozik.

Törökországnak párisi nagykövete Munir bey egy idő óta Párisban olyan ünnepségeket rendezett, hogy azoknak hire végre Konstantinápolyba is eljutott. Miután pedig a szultán nem igen szereti, ha a külföldi képviselők a maguk szakálára cselekesznek, megkérdezte Tewfik pasa török külügyminisztertől, hogy nem sokalja-e Munir ünnepségeit, hogy volt-e azokból Törökországnak valami haszna s hogy Munir bey azoknak költségeire kért-e a portától rendkivüli hitelt. A külügyminiszter ezekre a kérdésekre kedvezőtlen választ adott s Munir beyt azonnal visszahivták Párisból. Munir bey maga nagyon ügyes intrikus és bizonyos, hogy mihelyt Konstantinápolyba ér, megkezdi aknamunkáját, hogy megbuktassa azokat, a kik most az ő bukását előidézték. Különben nagy családi összeköttetései vannak s fia, Mahmud Dzsellaeddin pasának, a mostani közmunkaügyi miniszternek. De azért már emlegetik Munir bey utódát is a párisi nagyköveti állásra.

Sándor szerb király trónbeszéde a nyiltságával meglepte az embert, s azon átvilaglik az a szándék, hogy jó viszonyban akar lenni Oroszországgal is, Ausztria-Magyarországgal is. Rövid idővel ezelőtt Szerbia még nem a legjobb viszonyban volt Oroszországgal, de a Gyorgyevics-kormánynak sikerült ezt a viszonyt némileg megjavitani, de az az állandó rivalizálás, mely Ausztria-Magyarország és Oroszország közt a Balkánra vonatkozólag tapasztalható, a szerb politikusokat arra ösztönzi, hogy ebből hasznot huzzanak, s ez az, a mit Sándor király a trónbeszédében bejelentett.

Ferdinand bolgár fejedelem Sinajában időzik Károly román királynál. Az udvari ebédnél mondott felköszöntők a konvenczionális frázisokon kivül nem tartalmaztak ugyan egyebet, de nem is lehet ennek a látogatásnak politikai jelentőséget tulajdonitani. Tisztán Ferdinand fejedelem utazási mániájára vezethető vissza annál is inkább, mert a surlódás Bulgária és Románia közt a legutóbbi időben is nagy mérveket öltött. De tekintettel arra, hogy Románia mindig a béke fentartására törekedett a Balkánon, Ferdinand fejedelemnek Sinajában tett látogatása sokkal örvendetesebb, mintha Nikita montenegrói fejedelmet látogatta volna meg.

A most elnapolt *norvég képviselőház* elé a kormány néhány nagyon érdekes törvényjavaslatot terjesztett. Ilyen a nők szavazati jogáról, a stockholmi norvég miniszterium megszüntetéséről s a királynak arról a jogáról szóló javaslat, hogy a storthinget feloszlathassa, ha akarja. Van azonkivül még egynéhány nagyon csodálatos javaslat. Ilyen az, hogy minden elfogadott törvény fölött leszavaztassák a népet, ha a király vagy 20.000 szavazó-polgár azt követeli. Az ilyen szavazásnál a nép egyszerű szótöbbséggel határozna a fölött, hogy elfogadja-e a javaslatot vagy sem. Ha elfogadná, ugy a királynak a veto joga még mindig megvolna. Mindezek a javaslatok sokkal reakczionáriusabbak, semhogy azoknak elfogadása előre látható volna.

A magyar lithurgia ügye. Rómából, a Vatikánnal összeköttetésben levő magyar forrásból arról értesitik a Pol. Ért.-őt, hogy a lithurgia ügyének megoldása kedvező fordulatot vett és igen illetékes egyházi méltóságok és irányadó személyiségek a magyar görög-katholikusok óhajtását figyelembe veendőnek tartják. A nehézség a szentszéknek abban az elvi álláspontjában volt, mely a nem unionizált egyház visszatérítése s az erre vonatkozó alkudozások elvi alapját is képezi, hogy tudniillik a nem unionizált egyházak nemzeti jellege, mely a propagandák czéljaira népszerüségénél fogva igen alkalmas, ellentétben van a latin szertartással, mely egy holt nyelvvel, mint az egész világra szóló, egységesitő nyelvvel egyik oszlopát képezi a római katholikus egyháznak. A hittérités konkurrenczija azonban, különösen az exotikus országokban és világrészekbeni azt bizonyitja, hogy a keleti egyházak éppen a nyelvi s igy nemzeti kedvezmények által előnyben vannak a latin egyházzal szemben s azok propagandája sikeresebb. Ez a körülmény Róma illetékes köreiben erős konsideráczió tárgya s nem lehetetlen, hogy a magyar görög-katholikusok ügyének jóra fordulása ezzel is bizonyos összefüggésben van, sőt az sem lehetetlen, hogy Róma épen a propaganda sikeresebbé tétele czéljából — a mi mint küzdő egyháznak elsőrendü törekvése kell, hogy legyen — az exotikus missziók érdekében az unionizált keleti egyház hiveinél engedni fog. Ez a kérdés még az illetékes fórumok előtt ünnepélyes tanácskozások tárgyát fogja képezni, de az már most is kétségtelennek látszik, hogy a mily böles lesz Róma megoldása a szentszék politikája s a katholikus egyház egyetemes érdekeinek szempontjából: annyira ki fogja elégiteni a Rómához törhetlenül hü magyar görög-katholikusok tiszteletreméltó nemzeti lelkesedéssel táplált óhajtását.

A háboru.

Cervera hajóhadának megsemmisitése óta a harczteren semmi sem történt. Spanyolország miniszterelnöke pózzal szónokol a béke ellen s a háboru folytatását akarja, mig Amerika, mely egyre szállitja Kubába a segélycsapatokat, nem szándékozik békét engedni addig, mig ezt tőle maguk a spanyolok nem kérik.

Spanyolországban a belső forradalom lassan készül s maga *Martinez Campos*, a ki huszonöt évvel ezelőtt a Bourbonok restauráczióját lehetővé tette, tegnap már kijelentette, hogy neki kedves ugyan a dinasztia, de kedvesebb Spanyolország. Ez jellemzi a helyzetet.

Mária Krisztina regenskirálynő nagy hősiességgel viseli el ugyan azt a csapást, melyet a hadi balszerencse reá mért, de ott, a hol a dinasztia fegyverrel hóditotta a trónját, ott egy vesztett háboru után azt mindig elveszitheti.

Ma érkezett táviratink különben a következők:

Pétervár, julius 10.

A *Journal de St.-Petersbourg* irja: *Sampson* tengernagynak eddigelé *nem sikerült sztrombolnia a santjago de kuba-i öböl bejáratánál emelt erődök valamelyikét*. A Santjago de Kuba-ba vezető utat sem tudta eddigelé elfoglalni. Ha *Shafter* tábornok elfoglalja is a várost, ez még mindig nem jelenti Kuba egész területének meghóditását. Folytonosan kellene csapatokat küldeni, ha a sziget belsejében folytatni akarnák a harczot. A spanyoloknak még sok emberük és hadiszerük van. Elegendő volna egy guerilla-hadjárat, hogy a hóditó hadsereget kimeritse. *Blanco* büszke kialtványa, a melyben kijelenti, hogy a spanyolok nem fejlejtik el, hogy Saragossa halhatatlan védelmezőinek utódai, bizonyitja, hogy Havannában el vannak tökélve az ellentállás folytatására. Egész Európa bámulja azt a hazafiságot, a melyet Kuba védelmezői tanusitanak. Európa jól felfogja azt az érzést, a mely a spanyolokat lelkesiti. Mégis az a sürgős óhajtása, hogy vége vettessék annak a harcznak, a melyben mindenik fél oly nagy bátorságot tanusitott, de a mely oly sok szomoruságot is okozott.

Washington, jul. 9.

Hat tüzérüteg és két gyalogezred, a melyek nem régen indultak el Tampából, Santjago de Kuba elé érkezett.

Mac Kinley előlépteti Sampsont és Schleyt Cervera hajóhadának megsemmisitése körül szerzett érdemeik elismeréséül.

Itt az a vélemény uralkodik, hogy ha Santjago de Kuba holnapig nem adná meg magát, ütközetre kerül a dolog. *Shafter* tábornok csak feltétel nélkül való kapitulácziót fogad el.

Washington, julius 9.

Alger hadügyminiszter kijelentette, miután délután *Shafter* tábornoktól táviratot kapott, hogy nem hiszi, hogy ma csatára fog kerülni a dolog és azt mondta, hogy a *tárgyalások Santjago de Kuba átadása iránt tovább folynak*.

Madrid, jul. 10.

Almodovar del Rio külügyminiszter *tagadja, hogy béketárgyalásokat inditottak* volna. A Fabra-ügynökség szerint az általános benyomás az, hogy a miniszterek a békét illetőleg nincsenek egy véleményen. Santjago de Kubába segélycsapatok érkeztek.

Páris, jul. 10.

A Havas-ügynökség jelenti *San Sebastianból: Martinez Campos* tábornok egy laptudósitó előtt kijelentette, hogy *a jelen pillanat nem alkalmas béketárgyalásokra*. A tábornagy tagadja, mintha azt mondta volna, hogy *Cervera* hajóraja elsülyedésének hire sokkal kevésbbé ragadta meg, mint a királyné helyzetéért való aggodalom. A tábornok megjegyezte, hogy azt hiszi, hogy Spanyolország és a monarchia a legbensőbben össze vannak füzve. De hangsulyoznia kell, hogy ő mindenekelőtt spanyol; bármennyire el van is telve a királyné iránt való odaadással, mégis mindenekelőtt Spanyolországot szereti.

Madrid, jul. 10.

A „Liberal“ azt állitja, hogy *lehetetlen békét kötni*, mert ha a spanyol csapatok elhagynák Kubát, akkor a sziget lakossága folytatná a harczot, hogy ne kerüljön az Egyesült-Államok uralma alá.

Madrid, julius 10.

Blanco tábornok hivatalos távirata jelenti:

Santjago de Kuba bombázását *megszakitották*. A foglyok kicserélése már megtörtént. Amerikai segélycsapatok szállottak partra, hogy *Garcia*-val egyesüljenek. Az amerikaiak védőműveket emeltek és az uraló állásokban ütegeket helyeztek el.

Port-Said, julius 9.

Camara hajórajának 5 hajója elindult. Rendeltetési helyök állitólag *Karthagena*.

London, jul. 10.

A mint az *Observer* Washingtonból tegnapi kelettel jelenti, *Alger* hadügyi államtitkár délután hivatalosan kijelentette, hogy Santjago bombázásáról nem kapott hirt. Az *Observer* tudósitója hozzáteszi, hogy épen most hallja, hogy a fegyverszünetet holnapig meghosszabbitották. Öt század reguláris lovasság San-Antonioban parancsot kapott, hogy induljon a mexikói határra, hogy megvédje az amerikaiakat a spanyoloknak a Rio-Grande felől jövő esetleges támadása ellen. A *chikagoi németek*, mint ugyanaz a lap jelenti, aláirást nyitottak 4 millió dollárra, a melyen az Egyesült-Államoknak egy hadihajót akarnak épittetni. A hajó neve *Teutonia* lesz.

New-York, julius 10.

A „St.-Louis“ czirkáló hajó *Cervera* tengernagygyal és más foglyokkal Portsmouthba (Virginia) érkezett.

Port-Said, julius 10.

Camara tengernagy hajórajának hátralevő része ide érkezett.

Páris, julius 10.

A Havas-ügynökség jelenti *Madridból:* Megerősitik, hogy *a kabinetben egyenetlenség uralkodik*. *Gamazzo* és *Romero Girzon* miniszterek *a béke*, *Correa* és *Aunon* a *háboru* mellett vannak. *Sagasta* és a többi miniszterek tétováznak. *Blanco* tábornagy ragaszkodik a háboru folytatásához. Mivel ezenfelül a kamara bajosan egyeznék bele területről való lemondásba, a háboru folytatása valószinü.

Róma, jul. 10.

Messinából érkezett táviratok szerint a tegnap megérkezett spanyol torpedó-vadászóhajó tisztjeit rendkivül leverte a Cervera hajórajának elpusztitásáról szóló hir, *a melyet eddig nem ismertek* és kijelentették, hogy ők *minden áldozatra készek*. A táviratok azt mondják, hogy *Camara* hajórajának többi részét minden pillanatban várják.

A newyorki hangulat.

— Az *Egyetértés* tudósitójától. —

New-York, junius végén.

A spanyol-amerikai háboru befolyása alatt egész New-York lázban van. Leirhatatlan az a lelkesedés, mely nemcsak a benszülött amerikaiak, hanem a bevándorlottak lelkét is eltölti. Az utczák, terek, köz- és magánépületek állandóan föllobogózva, minden este kivilágitva, nem mindennapi képet nyujtanak. Alig kér a hadiintézőség ujabb önkéntes csapatokat, az első felhivásra annyian jelentkeznek, hogy ezreket és ezreket utasitanak vissza, kiválasztva a jelentkezők legszálasabbjait, leg-

---

Vad törzsek istenségei.

Irta: *Timár Szaniszló.*

Itt állok a muzeum etnográfiai osztályában és képzeletemet az ószkor zordon lehelete érinti. A legprimitivebb és legrégibb czivilizácziő is nagyszerünek tünik fel előttem, a mikor látom Uj-Guinea szigetlakóinak életberendezését, szokásait, szerszámait és ruházatát. Elgondolom, hogy mégis fikczió talán a czivilizácziő dicsőséges munkája, a mely féket tett a természet elemeire, szolgává tette a gőzt, a villamosságot, a tüzet és a vizet. Ez a nép, a mely itt lakik, nem vett még tudomást a nyugati népek roppant haladásáról. Ott tart még morál és czivilizácziő dolgában, a hol a nyugat embere öt-hat, vagy isten tudja hány ezer esztendő előtt tartott. Még most is kövekből csiszolja a szerszámait, baltáit, késeit és fejszéit s ha véletlenül egy vasszerszám kerül a kezébe, nem tud mit tenni vele, elgörbül a kezében s nem tudja többé kiegyenesiteni. Eldobja hát s visszatér megint a kőszerszámhoz, mondván, hogy bolondok azok, a kik vassal, vagy aczéllal dolgoznak.

Pedig ez a sziget, a melyen az emberek még emberhust esznek, három olyan czivilizált ország gyarmatterülete, a mely ért az amalgamizácziő munkájához. Uj-Guinea harmadrészben a németeké, az angoloké és a hollandusoké. A német területet „Vilmos császár-földjé“-nek nevezik. De sem a német, sem az angol, sem a holland szellem nem tudta enyhiteni e népek vad moráljét, kezdetleges életét, szokásait és állami szervezetét. Vadak és hajlithatlanok, mint a bércz kövei, a melyek megtartják ősi formáikat. Ott élnek ők a természet keblén, még mindig az első században s győztesen állnak ellent a czivilizácziő leheletének.

*

A képzeletet sajátságosan érinti, ha az összegyüjtött tárgyak közt szemünkbe ötlik e vad és kezdetleges törzsek vallási hagyományait őrző *istenségek és bálványok*. Hogy az ember gyönge és törékeny, hogy mulandó minden, a mi erős és jó, azt ösztönük megsugta nekik is. Hová forduljon az ember, ha törékenységének tudata megrohanja, még ha olyan vad és primitiv is, mint a pápua? Képzelete keres egy lényt, a ki erősebb és kevésbbé törékeny, mint ő és fohászkodik hozzá, vagy hajlong előtte, hogy támogassa szorultságában. Hogy ez a lény, a kinek tulvilági erőt tulajdonit, épen olyan kezdetleges lesz, mint a pápua gondolkozása, az valószinü.

S tényleg a pápuák a magok fantáziája szerint alkották meg istenségeiket. Hisznek a lélekben is, de mily primitiv módon. Él közöttük egy monda, a mely szerint halál után a lélek *gyik alakjában* hagyja el a testet és pedig az orron, szájon, fülön át. A gyik e szerint szent állat ott és faragványaikon a gyik a legnagyobb szerepet játszsza. Sajátságosan kombinálják e faragványokon az embert a gyikkal. Fantasztikus alaku maszkokon, a melyek emberfejet ábrázolnak, az orr rendesen egy gyik, a melynek felső végtagjai a szemöldököt, alsó lábai az orrezimpát alkotják.

De szent állatnak tartják a *krokodilt* és *kigyót* is. A faragványokon legalább nagyon gyakran ismétlődnek ezek az állatok. S mily csodálatos, hogy ebben a nyugati kulturnépek babonája találkozik a vad törzsökével. Herman Ottó gyüjteményében számtalan pásztorbotot látunk, a melyeken csupa kigyók vannak kifaragva. Egyetlen egy botról sem hiányzik a kigyó alakja s ugylátszik, ezt is babonás hit sugalja a nép naiv fiainak.

S közös vonás az a vonás is, a melyet a hajósnép tanusit, a mikor a hajó ormányara valami alakot farag. A pápuák ép oly kevéssé szállnak hajóra, mint a magyar hajósnép, ha a hajó ormányán nincs valami alak, a melyről felteszi, hogy veszedelem pillanatában védelmezője lesz neki is, a járműnek is. Honnan ez a közös vonás? Melyik az a rejtelmes szellem, a mely egy gondolatban egyesiti a babonás, vagy vallásos ősztönnél fogva a világ legkülönbözőbb népeit? *Nálunk* valamely védszent foglalja el a hajóorrmány diszhelyét. *Ott* valamely fantasztikus figura: kombinácziója a madárnak és emberfejnek, a melyre törékenysége tudatában bizalommal és reménynyel néz a hajós. Nem tudja, mit ábrázol, de ugyanaz a motivum ismétlődik faragványaiban mindig. Ott is, itt is vallásos hagyomány jele. Az *ember* az egész világon egyforma.

*

Megkisérleték megmagyarázni azt a jelenséget, a mely a világ minden népeinél tapasztalható: a müvelt népeknél ugy, mint az ősállapotban megmaradottaknál. Bastian: „Der Völkergedanke“ czimü nagyszabásu munkájában kifejti, hogy az emberi gondolkozás közös vonásai vele születnek az emberrel. A néprajzi gyüjtemény számos darabja mutatja ezt. Ott vannak például a *zugófák*. Széles, hegyesre faragott, fölül átlyukasztott fadarabok ezek, a melyeket egyenkint zsinegre kötnek, azután nagy gyorsasággal körben forgatnak a zsinegnél fogva. A surlódás folytán a körben forgó fák *zúgni* kezdenek. A pápuák vallásos alkalmakkor zúgatják ezeket a fákat, mikőzben a nép, vagy a papok táncolnak. Ugyanezek a zúgófák meg vannak nálunk is, Németországban, Angliában és mindenhol, csakhogy itt a gyermekek játéktárgyaivá lettek. Az a gyermek, a ki nálunk zógófával játszik, persze nem tudja, honnan származott hozzá ez a játék. Ősi maradványnál nem egyéb ez. Ki tudja, valamikor időtlen idők előtt nem volt-e itt is vallási szertartás, mint most a pápuáknál? Pedig soha világéletében nem érintkezett ez a nép azzal a törzszsel, a mely még most is vad állapotban van. Mégis egy alapeszme, a motivum közössége dominál e tárgyakban.

De ott vannak tovább a maszkok, a melyek a „Völkergedanke“ eszméjét igazolják. Vallási alkalmakkor a pápuák maszkot tesznek a fejőkre, a melyek emberarczot ábrázolnak. Ezekben táncolnak. Minden kulturnépnél meg van még most is a maszkrendszer. Farsangi időben a nép álarczot tesz a fejére. Nálunk, különösen az alföldön az utczán járja a nép az álarczos táncot. Az uri nép álarczos bált rendez és ha összehasonlitjuk a mi maszkjainkat amazokkal, mindenben hasonlatosságot találunk bennök. Ott fantasztikusabbak, noha nálunk is elég fantasztikus alaku álarczok fordulnak elő. Ott azért teszi föl a pápua az álarczot, mert azt hiszi, hogy a mikor igazi ábrázata helyébe egy másik arczot tesz, a tulvilági szellemek, a kik erősebbek nála, meg fognak ijedni tőle, ha ellenséges indulattal viseltetnek iránta. Meg akarja félemliteni a haragvó istent az idegen ábrazattal. Mily naivnak tünik föl előttünk ez! Pedig ki tudja, hogy a mikor népeink még primitiv állapotban voltak és maszkokat tettek az arczuk elé, nem ugyanebből az alapeszméből indultak-e ki! A naiv lelkek a maguk együgyüségében, tudatlanságukban, babonájukban, mialatt harczban állanak az élettel és elemekkel, itt is találkoznak egy gondolatban keleten, nyugaton, északon és délen. Fantáziájuk még a külső formákban is találkozik és tovább adják a képzelet e szüleményeit az egymást követő nemzedékeknek. S hogy vallási alapja volt nálunk is az álarcznak, mutatja az, hogy nálunk még most is vallási ünnepeken kötik föl az álarczot, noha mulatságból és a vidámság fölébresztésére.

*

A primitiv népek istenségeinek is sok közös alapvonása van a kifejlett nemzetek vallási kultuszával. Tudjuk, hogy a régi görögök és rómaiak egyes természeti tüneményeket perszonifikáltak s tüznek, viznek, égnek és földnek meg voltak a magok specialis istenségeik, a kiket imádtak és a kiknek templomokat épitettek. A malaj-pápua mivelődési körhöz tartozó népek szintén ilyen istenségekkel veszik körül magukat; házaikat őriztetik velők s minden község határát ilyen, valami eszmét, vagy elemet perszonifikáló faragott bálvány őrzi.

Hogy valódi istenségeknek tartják-e, azt csak törzsről-törzsre lehet megfigyelni és megállapitani. Némely törzsnek fogalma sincs arról, kit, vagy mit ábrázol a bálvány. Meg is válik tőle könnyen és az európai gyüjtőnek egy maroknyi dohányért is odaadja. Más törzsek a világ minden kincséért sem válnak meg bálványaiktól.

Mivelődési kör szerint általában háromféleképpen viseltetnek a népek istenségeik iránt. A legkezdetlegesebb és legvadabb törzsek az istent az embernek alárendelik és rendelkezhetnek vele. Nem imádkozik hozzá, nem hajlong előtte, hanem egyszerüen *meghagyja* neki, hogy adjon esőt, ha esőre van szüksége, vagy szép napot, vagy egészséget stb. Ha a kivánt dolog bekövetkezik, *megjutalmazza* bálványát; odavisz egy darab fát, meggyujtja: szóval *áldoz* neki. Ha várakozásában csalódik, a földhöz vágja a bálványt, darabokra töri és farag magának másikat. Az áldozat a későbbi kulturnépeknél szintén előfordul, a mi ismét szinte megdöbbentő analógia. A valamivel fejlettebb törzsek az istent *egyenrangunak* tartják az emberrel. Kérnek ugyan tőle mindenfélét, de nem jutalmazzák meg semmivel, ha az óhajtást teljesiti s nem büntetik meg, ha elmarad az, a mit várt. Végre a legmüveltebb népek az istent aránytalanul hatalmasabbnak tartják az embernél. Imádják, porba hullnak előtte, vakon és bizalomteljesen megnyugszanak akaratában s megmérhetlen erőforrásokat meritenek az istenhitből. Minél inkább távolodik el az ember az ősi állapottól, annál mélyebben gyökerezik hite az istenben, annál óriásibb erőt tulajdonit az istennek.

Az ősember éppen ugy, mint a kultura fia abban az egy hitben ősztöneinél fogva megegyezik, hogy rajta kivül álló lények vannak a világon és a világok fölött, a kiknek rejtelmes tevékenységök van, de a kiknek titkos műhelyébe ember be nem pillanthat. Az egyik faragott képet csinál magának e rejtelmes lényekről, a másik, alaktalannak képzeli, de hogy az isteneszme vele születik, a mikor az ős khaoszból kibontakozik, hogy hisz benne és létezésében, az közös analógia gyanánt összekapcsolja az emberiség minden nemzetét és minden népét.

S milyen metamorfózison ment át az ember, a mig a legősibb kulturából átment a létért való küzdelemben a legujabb kulturáig, azt a népek története csodálatosan kiséri figyelemmel. A mig a fettis-imádókból (a milyen kezdetben minden nép volt) kifejlődtek a vallások és vallási háboruk, a mig a bálványimádókból bramisták, buddhisták, tüzimádók, zsidók, mohamedánok és keresztények lettek és a naiv fölfogást a bölcseleti gondolkozás és vallás foglalta el: mennyi nagyot, hatalmast, dicsőségest és aljast tanult és felejtett, de lényegében és alapvonásaiban egyforma maradt minden időben és minden zónaban. A ki erről meg akar győződni, az tegyen egy sétát a néprajzi gyüjteményben s szelleme csodás uj fogalmakkal fog megtermékenyülni.

Élet és tudomány.

Tudományos mozgalmak a külföldön. Azokhoz a rejtvényekhez, melyekkel a Röntgen-sugarak szolgálnak a tudósoknak, legujabban ismét hozzájárult egy titokzatos jelenség, még pedig olyan, a mely nem tartozik a kevésbbé érdekesek közé. Alighogy kezdetét vette a Röntgen-sugarakkal való általánosabb kisérletezés, néhány természettudós már annak a kérdésnek a megoldásával vesződött, hogy van-e hatásuk az x-sugaraknak a bakteriumokra és ha igen: milyen ez a hatás? Az első válasz nagyon biztató volt. Az a természetes törekvés okozta-e, hogy mint minden uj fölfedezésnek, ugy a Röntgen-sugaraknak is minél nagyobb hasznokat tulajdonitsanak vagy kellő óvatosság és pontosság nélkül végezték-e a kisérleteket? — ne kutassuk. Elég annyi, hogy az első kutatók kimondták, hogy az x-sugarak megölik a baktériumokat. Később azonban engedni kellett ebből a tanitásból és odamódositották, hogy a Röntgen-sugarakkal szemben a baktériumok közönyösen viselkednek. Ámde ugy látszik, még nincs vége a dolognak; még folyik az alafelé való liczitalás. A legujabb jelszó az, hogy a Röntgen-sugarak nemcsak hogy nem gátolják a bakteriumok tenyészését, hanem ellenkezőleg: még elősegitik ezt. A legelőkelőbb angol orvostudományi folyóiratban, a *Lancet*-ben

derekabbjait. Most, hogy a csapatoknak Kubába való szállitása megkezdődött, valóságos csata dul a versengésben, mert minden önkéntes ezred menni akarna. Valóságos megtiszteltetés, kitüntetés számba megy, ha egyik-másik hadosztály utnak indulhat. Egyszóval a nép kérve könyörög és ha ez nem használ, követeli, hogy vigyék tüzbe. Szinházban, varietékben, orfeumokban, panorámákban hazafias darabokat adnak, hazafias dalokat énekelnek, csataképeket mutogatnak gunyolva, kifigurázva, kifütyülve a spanyolokat.

De nemcsak lelkesedés, hanem anyagi áldozatok is oly mértékben hozatnak, melyhez hasonlókat az ó-világ fölmutatni aligha képes lenne. Egyes milliomosok egész ezredeket tartanak fenn, mások teljesen fölszerelt hadihajókat bocsátanak rendelkezésre, az ujabban kért száz millió dolláros hadikölcsönt öt nap alatt háromszázszorosan tuljegyezték.

Hanem azért a háboru nyomasztó hatása is nagyon érezhető. A kereskedelem ugyszólván pang, a gyáripari termelés minimumra leszállitva, minek következtében nagyon sok kereskedő bukik, igen sok ezer munkás munka nélkül teng, szóval a nyomor ijesztő mérveket ölt és mindenfelé már nagyon kivánatosnak tartják a háboru lezajlását, mely megbénitja a gazdasági állapotokat.

Legérdekesebb az amerikai hirlapirodalom szerepe és magatartása a háboruban. A lapok 20—25 kiadásban jelennek meg naponta a legképtelenebb hirekkel. Minden számban 2—3 spanyol hadihajó el. sülyedését vagy légberöpitését, 100—200 spanyol katona halálát, meglevő és soha nem létezett erőditvények lerombolását jelzik, mig amerikai részről csupán az Oregon hadihajó páncél-tornyának megsérüléséről, hat önkéntes haláláról, valamint Hobson hadnagy és hét katonájának elfogatásáról szólnak. És az amerikai nép vakon hiszi mindezeket a képtelenségeket. Egyszóval szerintök Spanyolország végnapjait éli, végkép le fog tünni az élet szinpadjáról.

Magyarnak, osztráknak lenni nem épen a legjobb most. Egyfelől a két uralkodó ház közötti rokonsági viszonynál, másfelől pedig ama körülménynél fogva, hogy az Egyesült-Államokban levő spanyolok érdekeinek megvédésével az osztrák-magyar konzulátus van megbizva, a legkalandosabb hirek keltek szárnyra és tartják magukat fölszinen, melyeket az osztrákok és magyarok tömeges szolgálattételre való jelentkezéssel, hazafias jellegü tüntető körmenetekkel igyekeznek ellensulyozni.

Mint érdekes dolgot emlitem meg többek között a The World 13.450. számának egy vezető czikkét, mely a magyar barbarizmusról szól és a többi között bemutat egy képet, melyen két magyar paraszt az ekét vonja és a földesur ostorral kezében hasogatja bőrüket.

Egyetlen magyar név részesül rajongó tisztelés és becsülésben: a magyar szabadság halhatatlan bajnokának, Kossuth Lajosnak neve. Newyork város Brooklyn nevü városrészének egy utczája «Kossuth Stridtnek» is van keresztelve.

Fölkerestem és levett kalappal mentem végig rajta! Good bay! *R. A.*

VIDÉK.

* **A békési szocziális olajcsöpp.** Békési levelezőnk jelenti a következőket: A belügyminiszter hozzájárult Békés város ama határozatához, hogy a négy év előtt megvásárolt *D'Orsay* 2500 holdas birtokot a szegény nép jóvoltáért apró parczellákban haszonbér utján kiadhatja. Ez a miniszteri határozat azért érdekes, mert valóságos közigazgatási vesszőfutás és huzavona előzte meg. A bélmegyeri birtok Békésen a helyszinén a vétel óta izgatja a kedélyeket, sok hangos közgyülés volt miatta. Majd az eladás, majd a házi kezelés, majd a bérleti hasznositás pártja került többségre, melyet aztán a miniszter döntése alá bocsátottak. A város és megye, miniszter ismételten és ismételten foglalkozott az ügygyel, mig a D'Orsay-birtok végre a sajtóban a «tengeri kigyó» nevet dijmentesen elnyerte. Most végre már van jogerős határozat, de az is kautélákkal. Ugyanis a miniszter, a nem tudni hányadiziglen való felebbezés álláspontjára helyezkedett, hogy a közigazgatási terminológiához hivek legyünk és kimondotta, hogy nem szükséges — a mint azt Békésmegye törvényhatósági bizottsága kivánta — a Békés városának külön gazdaság-intézői és számellenőri állást rendszeresiteni, mert a bérleti hasznositás nem oly bonyolult, mely e költséges két állás felállitását javalná. Igy hát a földéhes proletáriátus őszszel nagy reménynyel fog vetni, óhajtandó, hogy jövőre jól arasson is!

* **Egyházmegyei gyülés.** A fehér-komáromi ágostai evangelikus egyházmegye a napokban tartotta rendes évi közgyülését Csákvárott, dr. *Nagy* Vilmos kir. tanácsos, egyházfelügyelő és *Héring* Lajos esperes közös elnöklete alatt. Dr. Nagy Vilmos megnyitó beszédében felölelte az év eseményeit, kiváló mozzanatait, majd kijelentette, hogy meggyőződése szerint a *lelkészi javadalmaknak az állam részéről fölajánlott kiegészitését az egyházak nem fogadhatják el*, mivel cserébe azt kivánják érte, a mi a protestáns ember előtt a legbecsesebb, a legdrágább: az *autonomiát!* — A nagy tetszéssel és éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után az esperesi jelentést egészében tudomásul vette a közgyülés, majd a tárgysorozat pontjai között a komáromi és szendi egyházak javaslata értelmében állást foglalt a lelkészválasztási szabályrendelet «jelentkezés»-ről szóló szakasza ellen és elfogadta a komáromi egyház inditványát, mely a suplikáczió eltörlését kivánta. Végül a Pozsonyban szept. 7-én tartandó dunáninneni egyházkerületi közgyülés képviselőiül megválasztották egyházi részről *Belák* Géza csabdi és *Holkó* Mihály ondódi lelkészeket, világi részről pedig *Hoffmann* Pál és dr. *Kéler* Zoltánt.

—

Anarchia Szeben vármegyében.

Sulyos vádakkal telt levelet vettünk Nagy-Szebenből, mely oly botrányos dolgokkal terheli a vármegye közigazgatását, hogy, ha az ellene felhozottaknak csak a kisebbik része felelne is meg csupán a valóságnak, már ez is bőségesen elegendő arra, hogy a belügyminiszterium erélyes vizsgálatot inditva, a legszigorubb megtorló intézkedéseket vegye foganatba. A vármegye nagy betegségét ismertető közlemény igy hangzik:

Nagy-Szeben, julius 9.

Szeben vármegye közigazgatása éppen nem tartozik a mintaszerüek közé s a rossz adminisztráczió máris oly anarchikus állapotokat teremtett, melyek végveszedelemmel fenyegetik a vármegye nyugalmát és a gazdaságilag tönkrement lakosság már egyedül a kivándorlásban vél menedéket kereshetni. A hatóságok nembánomsága, a protezsált élősdiek garázdálkodása és önkénye s a hivatalnokok hivatalos müködése ellenőrzésének teljes hiánya oly elviselhetetlen állapotot teremtett minden téren, a különben szorgalmas népre nézve, hogy, ha illetékes helyen a bajok orvoslása iránt sürgősen nem intézkednek, ugy hazánk ez egyik legnagyobb vármegyéje a legszégyenletesebb csődbe fog jutni.

E vármegye lakosságának nagyobb kontingensét a nemzetiségek adják s a magyar kormány messze menő elnézése s a nemzetiségek autonóm jogainak széles mederben való kiterjesztése és azok istápolása megteremtette a maga kulturpolitikai és közgazdasági gyümölcsét: a magyar állam létjogosultságának semmibe vételét, az anyagi tönkrejutást és a magyar kultura és a magyar intézmények üldözését. A szászok subminálták más nemzetségü polgártársaiknak még a magyar alkotmány alapelveiben biztositott önkormányzati jogokat is, körmönfont ravaszsággal körülállották a husos fazekakat s igy, mig mások anyagi és kulturális szabad fejlődésének czéltudatosan utját vágták, addig maguk, a legmerevebb önzésből, minden hatalmi eszközt magukhoz ragadtak és szinte természetellenes módon készitették elő a végromlást.

Szeben vármegye négy járása közül mégis a legszerencsétlenebb az uj egyházi. Ebben minden emberi képzeletet felülmuló dolgok fordulnak elő. Egyes községekben a falusi jegyzők nem riadnak vissza még a nép megkinzásától sem. Szászahuzon alig van ember, a kit a jegyző fel nem pofozott volna.

Megtörtént az is, hogy rálőtt békés polgárokra és oly fegyelmi büntetéseket szab ki, a minők sem a törvényben, sem az autonom szabályrendeletekben nincsenek előirva. Megvesszőzteti, meghurczolja a lakosokat minden kicsiségért. És ha valaki panaszra megy az illetékes helyre, ott csak ujabb kellemetlenségekre lehet elkészülve.

A szászahuzaiak már többször fordultak orvoslásért az alispánhoz, a ki meg is igérte, hogy igazságot fog szolgáltatni a népnek. De az igéret csak igéret marad mindig. A főispán nem avatkozik az ilyen fegyelmi dolgokba és pedig alkalmasint azért, mert ilyenkor a jegyzőkönyvet *magyar nyelven* kellene megszerkeszteni, a mire aligha nem képtelen.

Hogy megérthesse bárki, minő dolgokat visz véghez a szászahuzai jegyző, a többek között megemlitem a következőket: *Popa* Miklós, a szászahuzi jegyző, Alsó-Árpásra akart utazni, magához hivatta hát George *Vaju* alu Vuti nevü falusi fuvarost s meghagyta neki, hogy fogjon be, s vigye Alsó-Árpásra. A jámbor ember azt válaszolta, hogy azonnal nem foghat be, mert más munkát végez. A jegyző erre szó nélkül rávetette magát s miután előbb egynehányszor arczul ütötte, fojtogatni kezdte, ugy hogy csak a kocsis kiáltásaira oda siető *Vaju* Simion szabaditotta meg a bántalmazott kocsist a jegyző kezeiből. George a lui *Tanasze* falusi biró éjjel későn találkozott a jegyzővel s minthogy nem ismerte fel, nem köszönt neki. Ezért a jegyző megállitotta, felpofozta és mikor a biró védekezni kezdett revolveréből rálőtt. A szolgabirói hivatal valami erdőkihágási ügyben több lakost pénzbirságban marasztalt el. A jegyző, a már meghozott határozat ellenére is, a lakosokat végrehajtással fenyegette, mig azok neki 70 forintot nem fizettek azon czélból, hogy az illető, mint képviselő járjon közben a miniszternél, hogy az a pénzbüntetést elengedje. Ma már a dolgok oda fejlődtek, hogy az elöljáróság lemondott s kijelentette, hogy ilyen emberrel többé nem szolgál.

Az illetékes fórumok máig sem gondoskodtak arról, hogy a garázdálkodó jegyző megkapja a méltó büntetését. Ezek a fórumok informálják aztán a kormányt a nép politikai és magyar társadalmi intézményeiről, holott maguk gátat vetnek mindama törekvéseknek, melyekben csak halvány árnyékképen is, kidomborulna a magyar állameszme. Ép ezért kivánatos volna, ha a belügyminiszter eme, a magyar államra nézve oly fontos vármegye közigazgatása iránt az eddiginél nagyobb érdeklődést tanusitana, a miből azután megértene a szegény nép, hogy ő is a magyar állam törvényeinek védő szárnya alatt áll, nincs kiszolgáltatva az önző és fosztogató politikának. *Egy szebeni.*

UJDONSÁGOK.

— julius 11.

— *Személyi hirek.* *Rainer* főherczeg tegnapelőtt este Bécsből Innsbruckba utazott szemlére és onnan 13-án visszaérkezik Bécsbe. — *Mária* főherczegnő, *Rainer* főherczeg felesége, e hó 9-én Badenből Bécsbe utazott s este ismét visszatért Badenbe. — *János György* szász herczeg neje látogatására Franzensbadba utazott.

— **Uj kamarás.** A király báró *Barkóczy* Sándor osztálytanácsosnak a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriumnál a kamarási méltóságot dijmentesen adományozta.

— *A királyné betegsége.* Egy bécsi lap azt irja, hogy *Erzsébet* királyné betegsége ezelőtt tizenöt esztendővel keletkezett. A királyasszony állitólag akkor szerezte volna szivbaját, a mikor egyszer 1883-ban, egy kirándulás alkalmával, Mürzsteg közelében, megsiklott és bele esett a Mürzbe. Noha ez a föltevés nem valószinütlen, mindazonáltal megerősitésre vár.

— **Bogisich püspök bucsuzása.** *Bogisich* Mihály cz. püspök, esztergomi kanonok, a ki tizenhat évig volt budavári plébános, tegnap, vasárnap bucsuzott el budavári hiveitől. A koronázó Mátyás-templom ez alkalomra szinültig megtelt diszes, előkelő közönséggel, melynek soraiban több testület foglalt helyet, igy a többek között a budai apácza-rendek és a kath. legényegyesület tagjai. Az istentisztelet nagymisével kezdődött, a melyen *Bogisich* Mihály püspök pontifikált dr. *Nemes* Antal az uj budavári plébános, *Bozóky* káplán és több kispap segédletével. Mise közben *Frey* Alajos, az uj templomgondnok letette az esküt. A templomi ének- és zenekar Vavrinecz karnagy vezényletével a következő énekeket adta elő: Te Deum, Führertől. Vavrinecz E-moll mise. Graduálera «Fölvitetem magas mennyországba.» Offertoriumra «Szüz Mária kegyes anya» és mise végén «Jejj el Szent Lélek uristen.» A magánszólamokat *Vavrinecz* Mórné, *Juhász* Ferencz és *Krétsy* Károly énekelte. Mise után a püspök a szószékre ment és nagyszabásu bucsubeszédet mondott, mely a könyekig meginditotta a hallgatóságot. A püspök maga is sirt, de a templomban sem maradt szem szárazon. Megható volt, mikor a püspök végül megáldotta hiveit és emlékül kiosztotta arczképét a közönség közt. Délután toronyzene fejezte be az ünnepséget, a melyet a Szentháromság-téren és lenn a vizivárosban óriási sokaság hallgatta. Bogisich ma, hétfőn adja át hivatalosan a plébániát és az egyházi vagyont utódjának, dr. *Nemes* Antal budavári plébánosnak.

— *Stefánia trónörökösné utazása.* *Stefánia* főherczegasszony és *Erzsébet* főherczegnő — mint Ostendéből jelentik — tegnap oda érkeztek. A *belga király* a vonatnál üdvözölte leányát és unokáját. A fejedelmi hölgyek onnan Londonba hajóztak, csütörtökön azonban ismét visszatérnek Ostendébe, egy hétig ott maradnak azután hat hetet Spaaban fognak tölteni.

— **Ösztöndij-pályázat.** A magyar izraelita kézmü- és földmivelési egylet a budapesti állami felső ipariskola szegénysorsu izraelita tanulói részére az 1898/99 iki tanévre többrendbeli 60—120 forintos ösztöndijra hirdet pályázatot. Az iskolai, születési és szegénységi bizonyitványnyal felszerelt folyamodványok augusztus hó 10-ig a nevezett egylet elnökségéhez (VII. Damjanich-utcza 48. szám) nyujtandók be. Ez alkalomból az egylet felhivja amaz egykori ösztöndijas növendékeit, a kik az elmult években az állami középipariskolát végezték, hogy jelenlegi sorsukról és tartózkodási helyükről az egyletnek hirt adjanak.

— **Halálos égiháboru.** Steelevilleben — mint St. Louisból táviratozzák — tegnapelőtt borzasztó felhőszakadás volt, a mely a város nagy részét elpusztitotta. Eddigelé *tizenhárom ember holttestére akadtak*, de azt hiszik, hogy még sokkal többen veszitették életöket a katasztrófa alkalmával.

— **A pármai herczeg** — mint Schwarzauból táviratozzák — tegnap ünnepelte ötvenedik születésnapját. A herczeget ez alkalommal, ugy a közelből, mint a távolból számosan üdvözölték, s a község fáklyásmenetet rendezett tiszteletére.

— **Nyugalmazott főbányatanácsos.** A király a pénzügyminiszter előterjesztése folytán megengedte, hogy kőszeghi *Winkler* Benő főbányatanácsos és a selmeczi bányászati és erdészeti akadémia rendes tanára saját kérelmére állandó nyugalomba helyeztessék és hogy neki ezen alkalomból sok évi hü és sikeres szolgálatáért elismerése tudtul adassék.

— **Hazafias szerb tanitónő.** Több izben megemlékeztünk már azokról a derék és lelkes tanitókról és tanitónőkről, a kik, bár származásra nézve nem magyarok, áthatva a hazafiság igaz érzésétől, valóságos apostolai a magyar nyelvnek a nemzetiségi vidékeken. Ez őszinte hivei között a magyarságnak, kiváló hely illeti meg *Milunov* Mariska kisasszonyt, a temesmegyei Izbistye község tanitónőjét. A kisasszony kiváló pedagógiai tehetségéről és hazafias müködéséről egyformán bizonyságot tett a napokban megtartott záróvizsga, a melyen a község *szerb és oláh ajku gyermekei értelmes magyarsággal feleltek a hozzájuk intézett kérdésekre* s végül a vizsgálat befejezésével, *magyar imádsággal* zárták be a tanfolyamot. Emlitésre érdemes, hogy a kiváló tanitónő mintegy szüleitől örökölte a hazafias gondolkodást és érzést, a kit, bár szerbek és egy szót sem tudnak magyarul, leányukat a győri tanitónőképző intézetbe járatták, hogy elsajátithassa honfiui érzésének megfelelőleg a magyar nyelvet. Sok ilyen derék család és derék tanitónő kellene, akkor rövid idő mulva magától pusztulna el az a veszedelmes fajtája a hazafiatlan izgatóknak, mely lelkiismeretlenül az ország lakói egymás ellen való gyülöletének szitásából élősködik.

— **A kilyukasztott ezüstforintosok.** A pénzügyminiszter az átlyukasztott vagy más módon, de szintén nem a rendes forgalom folytán sulyban megfogyott o. ért. ezüst egyforintosok beváltása tárgyában a következő rendeletet adta ki: Az átlyukasztott vagy más módon, de szintén nem a rendes forgalom folytán sulyban megfogyott és ennélfogva a forgalomra nem alkalmas o. ért. ezüst egyforintosoknak suly szerint és anyagértékben való beváltására az 1896. évi julius hó 4-én 41.684. szám alatt kelt rendeletemmel 1897. évi julius hó 15-ikére megállapitott és az 1897. évi julius hó 11-ikén 46.390. szám alatt kelt rendeletemmel 1898. évi julius hó 15-ikéig meghosszabbitott határidőt ezennel 1899. évi julius hó 15-ikéig meghosszabbitom. Az 1896. évi julius hó 4-én 41.684. szám alatt és fönnebb idézett rendelet a «Budapesti Közlöny» 1896-iki évfolyamának julius hó 15-iki számában, a «Rendeletek Tára» 1896-iki evfolyamában 199-ik szám alatt és a «Pénzügyi Közlöny» 1896-iki évfolyamának 18-ik számában; az 1897. évi julius hó 11-én 46.390. szám alatt kelt rendelet a «Budapesti Közlöny» 1897-iki évfolyamának julius hó 13 iki számában, a «Rendeletek Tára» 1896-iki évfolyamában 209-ik szám alatt, végül a «Pénzügyi Közlöny» 1897-iki évfolyamának 19-ik számában jelent meg. Ez a rendelet az állami pénztárakban a közönség által látható helyen kifüggesztendő.

— **Andrée.** 1897 julius 11-én — tehát ma egy éve — indult utnak *Andrée* két társával, *Fränkellel* és *Strindberggel*, a Spitzbergákról az északi sark felé. A léggömb 5000 köbméter gázt tartalmazott s hajója föl volt szerelve a tudományos müszereken kivül ruhákkal, fegyverekkel és legkevesebb négy hónapra elegendő élelmiszerekkel. A bátor utasok erős déli széllel kezdették utjokat. Számitásuk szerint tizennégy nap mulva Sziberiában vagy Észak-Amerikában reméltek emberlakta vidéken földre szállni. Egy év telt el azóta és Andréeról semmi biztos hirt nem hallottunk. Mert azokat a koronkint meg-megujuló, Andréeról szóló hireket nem lehet komolyan venni. Egy galambposta hozott csupán hirt felőle, a mult év julius 13-ról keltezve, a melyet julius 20-án kaptak kézhez a czethalászok. Ennek tartalma a következő volt:

«Julius 13-án 12 óra 30 percz délben, 82.2 fok északi szélesség, 15·5 fok keleti hosszuság, jó ut kelet felé. Minden rendben van. Ez a harmadik galambposta. *Andrée.*»

Fájdalom, az utolsó remény is tünedezik, hogy a bátor norvég léghajóst valamikor viszontlássuk.

— **Életuntak.** Bécsből, tegnapelőttről keltezve, egyszerre két öngyilkosságot jelentenek. Az egyik *Wender* Norbert, 16 éves tanuló, a ki rossz bizonyitványa miatt a Praterben agyonlőtte magát. A másik pedig *Delan* János, 56 éves borkereskedő. A szerencsétlen emberen anyagi bukása miatt már régebben elmezavar tünetei mutatkoztak s tébolyában agyonlőtte magát.

— **Vasuti szerencsétlenség.** *Ulmban* tegnapelőtt reggel egy vasuti gőzmozdony összeütközött egy tehervonattal. Az egyik vasuti tisztviselő könnyü sérüléseket szenvedett, egy olasz munkásnak pedig mindkét lába teljesen összezuzódott.

— *A Bourgogne katasztrófája.* A Bourgogne katasztrófája, valamint a mentési munkálatok módja dolgában — mint Párisból táviratozzák — igen beható vizsgálatot fognak inditani. A newyorki franczia főkonzul által megejtett első vizsgából kiderül, hogy ugy a hajó parancsnoka, mint a legtöbb tiszt helyükön maradtak s ott veszitették életüket. A legénység mindenkép teljesitette kötelességét. A konzul semmiféle reklamácziót nem kapott a legénység viselkedését illetőleg Kiemelik, hogy vagy 20 idegen matróz, a kik hazájukba utaztak vissza, néhány csónakot hatalmukba keritettek, bár csónakjukon még legalább 30 embert menthettek volna meg.

— **A kormányozható léghajó.** Ismét találkozott egy, a ki föltalálta a kormányozható léghajót. *Forstner* Lajos brünni posta- és távirda-ellenőr ugyanis fölhivást bocsát közre, a melyben tudatja, hogy sikerült neki a villamosság segélyével kormányozható léghajót feltalálni, csakhogy pénze nincs a kivitelre, azért bőkezü tőkepénzest keres, a ki a szükséges összeget rendelkezésére bocsátaná. — Viszont Bécsből jelentik, hogy a *Kresz*-féle repülőgép a megvalósulás stádiumához közeledik. A kivitelre szükséges összeg aláirásokban összegyült, sőt 30 százalékát már le is fizették s a jeles szakemberek, a kik a gép készitésénél közremüködnek, teljes garancziát nyujtanak arra nézve, hogy Kresz teoriája pontos kivitelt nyer. Persze ez még nem azt jelenti, hogy a teoria, a praxisban is fog érvényesülni.

— **Magyarok és horvátok harcza.** Lugosról irják, hogy a délkeleti vasut magyar és horvát nemzetiségü munkásai között valóságos harcz ütött ki, a melyet szerencsére idejekorán elfojtottak. A vasut lugosgattajai vonalának kavicsbányájában 250 munkás dolgozik, felerészben magyarok s majd ugyanilyen számban horvátok. A kétféle nemzetiségü munkások között már régóta engesztelhetetlen gyülölség uralkodik, kisebb-nagyobb csetepaték mindennaposak, de olyan heves küzdelem még nem fordult elő köztük, mint a milyent tegnapelőtt vivtak meg egymással. Este 10 órakor mintegy *csatasorban támadt egymásra a két párt ásókkal, baltákkal és lapátokkal.* Még az ellenségeskedés megkezdése előtt *Nikolics* munkavezető telefonált Lugosra rendőrségért. Innen különvonaton érkezett egy rendőrcsapat, de békességet csak akkor tudtak teremteni, mikor egy másik különvonattal csendőrök jöttek ki a verekedés szinhelyére. A kapa- és baltacsatában a horvátok kaptak legtöbbet, de a magyar munkások közül is többen megsebesültek. Két horvát munkás *életveszélyes sérülést* szenvedett s azonnal beszállitották őket a lugosi kórházba, a hol a *halállal vivódnak.* A verekedés után Nikolics munkavezető azzal állott a csendőrök elé, hogy a zürzavarban betörtek az irodába s onnan 500 forint aprópénzt elloptak. A rögtönös vizsgálat alatt kiderült, hogy a tolvaj nem más, mint a panaszos munkavezető, a kit nyomban le is tartóztattak. Az egyenetlenkedő munkásokra most állandóan csendőrök ügyelnek fel, mert különben megint kitörne közöttük a háboruskodás.

Rövid hirek. *Kecskeméten* Boda József 18 hónapos József fiát apró testvérei, dulakodás közben, belelökték a forró étellel teli üstbe s mire onnan kihuzták, annyira összeégett, hogy sebeibe belehalt. — *Czegléden* Bendekovits Ferencz gazdasági ispán, családi viszálykodás miatt agyonlőtte magát. — *Esztergomban* Eck Róza 12 éves leányka, ruhamosás közben saját vigyázatlanságából a talpról a kis Dunába esett s nyomtalanul eltünt a habokban. — *Felső-Győrödön* Mészáros Kálmán mulatásközben belekötött egyik legénytársába s mikor ennek sógora, Hugyik Lukács békéltető szándékkal segitségére ment, Mészáros előrántotta revolverét és Hugyikot fejbelőtte. Hugyik másnap kiszenvedett, a gyilkos legényt elfogták. — *Eperjesen* Kovalek Antal, a 18. tüzérezred számvevő tüzmestere, adóssági miatt agyonlőtte magát. — *Maráza* baranyamegyei községben Fazekas Imre fiatal gazdaember, feleségét, Máj Rozáliát, minthogy hütlenségen kapta, egy kapával agyonverte. — *Abonyban* Pataki Ferencz 14 hónapos kis leánya: Erzsike véletlenül beleesett és belehalt a kutba.

—

= **Baleset Ős-Budavárában.** Az éjjel nagy mulatság folyt Ős-Budavárában levő czéllövőben. Egyszerre borzasztó jajveszéklés zavarta meg a mulatságot. Utána néztek a dolognak, s ott találták eszméletlenül, vérében *Brizat* József máramarosszigeti születésü 20 éves szolgát, a ki fegyver tisztitás közben balszemét kilőtte. Rögtön értesitették az esetről a mentőket, a kik bevitték a Rókusz kórházba.

= **Munkásgyülések.** A fővárosban tegnap két munkásgyülés volt. Az egyiket a faiparmunkások tartották a Józsefvárosban, a másikat az ujpestiek. Napirenden az általános választói jog, a munkások helyzete volt. Mindkét gyülés renden folyt le, csak az ujpesti volt egy kissé zajos.

---

hirdetik ezt az ujságot Wolfenden és Forbes-Ross urak, a kik erre nézve több kisérletet tettek. Legdöntőbb, vagyis legbizonyitóbb az a kisérlet, melyet a *micrococcus prodigiosus* nevü bakteriummal tettek. Burgonyában két csoportot tenyésztettek belőle. Az egyik csoportot kitették a Röntgen-sugarak hatásának, a másikat nem, és azt tapasztalták, hogy az a kultura, melyre az x-sugarak hatottak, sokkal jobban tenyészett, mint a másik. Arra is lehetett gondolni, hogy a sugarak talán nem is annyira a bakteriumokra, mint a tenyészet talajára hatottak, vagyis hogy a bakteriumok életképességét tették erősebbé, hanem a talajt formálták kedvezőbbé. Ámde nem igy van és sikerült megállapitani, hogy a Röntgen-sugarak tényleg a bakteriumok életképességét emelték. Az X-sugarak bakteriumölő tulajdonságáról szóló legenda tehát elmulóban van. Elmulóban van egy másik legenda is, a mely világgá kürtölése idejében ugyancsak nagy feltünést keltett. Az *emberi testből kiáramló magnetikus áramokról* szólunk, melyeket a tavaly elhunyt franczia fiziologus: dr. Luys ismertetett meg a világgal. A kérdéses áramok felvételére az a jelenség szolgáltatott okot, hogy ha a sötét kamrában az ember egy ujját hozzá értette az érzékeny lemezhez, az érintés helyétől csillagalaku irányban rövidebb, hosszabb vonalak keletkeztek a lemezen. E vonalakat dr. Luys az ujjak végéről kiáramló magnetikus áram hatásának tudta be, most azonban egy másik franczia tudós: dr. Adrien Guebhard bebizonyitotta, hogy e jelenségben semmi szerepe sincs a magneses erőnek. Ő egyszerüen az emberi test melegének a hatásából származtatja e sugarakat és magyarázatának helyessége mellett döntő bizonyiték, hogy ugyanilyen vonalak keletkeznek, ha meleg vizzel telt gummicsövet értetünk az érzékeny lemezhez. Luys rejtelmes elmélete ezek után alkalmasint mihamar letünik a napirendről . . . Az uj tanok e romlása után, mintegy az ellentét kedveért, iktassuk ide, hogy viszont a régi tanokban gyarapodás történt. Ugy értjük ezt, hogy előkerült a geometria apjának: Euclidesnek egy eddig elveszettnek tartott könyve. Dr. G. Vailati ir erről a *Bolletino di Storia e Bibliografia Matematica* legutóbbi füzetében. A tudomány klasszikusának ujonnan fölfedezett könyve az egyensulyi helyzetről és az emelőről értekezik. A könyvről nem most esik először szó. Woepke, a ki egy személyben nagy mathematikus és kiváló orientálista volt már 1851-ben, szólt róla, megtalálva a párisi nemzeti könyvtárban a könyv egy arabs forditását, mely Ibn Mum-nak a munkája. Woepke felszólalása azonban feledésbe ment, ugy hogy Vailati szinte ujból a fölfedező rangjára tarthat igényt. Euclides e könyve különben sokkal elvontabb tárgyu, sem hogy itt részletesebben elemezhetnők, csak annyit emlitünk róla, hogy nagy rokonságban van Archimedes tanitásával . . . A *párisi akadémiában* az elmult héten ismét több oly felolvasás volt, mely a szélesebb rétegü közönséget is érdekelheti. Moissan, a kinek a modern technologia oly sokat köszönhet, ismét gyarapitotta sikereinek a sorozatát. Módját ejtette a calcium tisztán való előállitásának. Eddig ez nem sikerült, mig Moissan két eljárást is tud, melyek lehetővé teszik a calcium tiszta előállitását. Vizsgálatai kideritették azt is, hogy eddig a calcium szinéről helytelen nézetek voltak forgalomban. A tiszta calcium szine fehér, holott eddig sárgának tartották. Ezt a sárga szint — mondja Moissan — alkalmasint azoknak az idegen anyagoknak kell betudni, melyektől eddig nem tudták megszabaditani a calciumot. Egy másik felolvasás, melyet Troost terjesztett az akadémia elé, a folyékony ozon forráspontjáról szól. Még csak nem rég történt, hogy sikerült az ozont folyékony állapotba változtatni és Troost most már meghatározta azt is, hogy milyen hőfoknál jut forrásba ez a folyadék. A hőpont itt kissé merész kifejezésnek látszik, mert nem annyira a melegben, mint inkább a nagy hidegben forr a folyékony ozon. Pontosan megjelölve: a forráspont —119° C, vagyis több, mint még egyszer oly mélyen van a fagypont alatt, mint a mily magasra esik ebből a viz forráspontja.

*

Mütárgyak árverése. Az idei év legnagyobb müvészeti aukcziója a napokban ment végbe Párisban. A Tabourier-féle gyüjteményt árverezték el és az árverés három napig tartott. A müvészet szinte minden ágából voltak tárgyak, melyek itt eladásra kerültek, még pedig majdnem kivétel nélkül nagybecsü munkák. A képek között a legnagyobb árat Lancret egy festményeért, a „Falusi tánczért" fizették ki: 112.000 frankot. Hans Holbein egy festménye: „Fisher bibornok arczképe" 10.300 frankért, S. Holbein két festménye együtt 8000 frankért, egy ismeretlen mester müve „Krisztus keresztre feszitése" pedig 17.000 frankért kelt el. Az egész aukczióból 943.000 frank gyült össze.

*

A franczia könyvpiaczról. A napokban mult ötven éve, hogy a franczia irodalom egyik diktátora, *René* és a *Genie du Christianisme* nyugtalan lelkü szerzője: Chateaubriand örök álomra hunyta szemeit. A közvélemény meglehetős nyugodtan siklott el az évforduló fölött. Néhány tisztelő összejött a saint-maloi sirnál, mondtak egynéhány beszédet is; de a nagy közönség nem igen vett tudomást a kinálkozó alkalomról, hogy Chateaubriand emlékének hódoljon. A nagy iró tisztelőinek azonban ez az évforduló mégis hoz valami örömet. Végre gondos és teljes kiadásban kapják kézhez Chateaubriand visszaemlékezéseit: a *Mémoires d'Outre-Tombe* köteteit. Ezt a munkát, melyet Chateaubriand élete főművének szánt és a melyet De Vogüe a század legérdekesebb könyvének nevez, közel három évtizeden át irta Chateaubriand. Végső éveiben a szükség reákényszeritette, hogy eladja egy társaságnak, de kikötötte, hogy csak halála után szabad kiadni. Ámde Chateaubriand 1848 juliusában halt meg, épen a zavargások idejének kellős közepében és a közönség sokkal inkább el volt foglalva más dolgokkal, semhogy figyelemben részesitette volna ez emlékiratokat, melyeket Girardin a költő halála után pár nappal lapjában el kezdett közölni. Két év mulva az emlékiratok tizenkét kötetbe gyüjtve megjelentek a könyvpiaczon is; de a kiadás hanyag volt, tele hibákkal és kihagyásokkal. Most azonban Biré megkezdte a teljes közrebocsátást. Az első kötet már elhagyta a sajtót és mihamar következni fog a többi is, a mi bizonyára megelégedésére szolgál mindazoknak, a kik be akarnak hatolni e csapongó és lángoló fájdalmakkal telt lélek ismeretébe. Chateaubriand mellett még egy másik nagy franczia irónak az emlékünnepe esik e hónapba. Michelet-é, a kinek most lesz születésnapjának századik évfordulója. Ha Chateaubriand-t csak egy bizalmas kör ünnepelte. Michelet emlékének viszont egész Francziaország fog áldozni. Mindenfelé folynak az előkészületek, hogy megünnepeljék a franczia nemzet nagy történetirójának és a humanitás lánglelkü bajnokának az emlékét. Itt bennünket csak annyi érdekel, hogy ez alkalomból uj kiadást rendeznek müveiből. Eddig két kötet jelent meg. Az egyik, mely Michelet szivének az emléke: *L'oirau*, a másik pedig Francziaország történelmének az a kötete, mely a XV-ik század nagy szellemi megujhodásáról szól: *Le renaissance* és a mely a legnagyobb dicsősége annak a Michelet-nek, a kit a „lelkek evoculo"-jának neveznek . . . A sajátképeni ujdonságok tekintetében a franczia irodalom e nyári hónapokban meglehetősen szegény. Mégis emlitsük meg Paul Bourget elbeszélés kötetét: *Complications sentimentales*, Aderer, a szinházi dokumentumokkal fölszerelt ujságiró novellagyüjteményét: *Le vocu*, továbbá Remy Saint-Maurice sportregényét: *Le Recordman*, mely a kerékpározók köréből veszi tárgyát és a melyet a bicycle lovagjai bizonyára szivesen fognak olvasni. Mint elmés munkát és érdekes ismertetőt emlitsük meg a *Figaro* parlamenti tudósitójának: Paul Bosqunak könyvét: *Nos chers souverains*, mely a franczia kamara alakjairól ad szellemes arczképeket.

*

A latin nyelv körül. Mialatt nálunk kiterjesztik a latin nyelv oktatását, legalább annyiban, hogy immár leányok is forgatják a latin grammatikát és forditják Cicerot, addig a nyugoti országokban egyre erősbödik az az áramlat, mely oda irányul, hogy a latin nyelv oktatása kiküszöböltessék az iskolákból. Különösen Francziaországban ver nagy hullámokat ez a mozgalom, melynek ott Jules Lemaitre áll az élén és köréje csoportosul a franczia irodalom és tudomány néhány legelőkelőbb elméje. Ime azonban nem vagyunk magunkban a latinizáló is, mert habár itt Európában ugyancsak igyekeznek is a többi kulturállamck a latin nyelv elnyomatására, Amerikában viszont erősen küzdenek a latin nyelv oktatásának jogáért. Egyesületek alakulnak, népgyüléseket tartanak a latin nyelv mellett és elárasztják a törvényhozó testületeket kérvényekkel, hogy szilárditsák meg a latin nyelv oktatását. És nem szünetel a mozgalom most, a háboru idejében sem. A latin nyelv oktatásának egyik előkelő hive: Fitz-Hugh egyetemi professzor csak a napokban adott ki egy röpiratot, melyben azt bizonyitgatja, hogy a latin nyelv tanulása nemcsak a diplomás embernek elengedhetetlen, hanem szükségük van rá a kereskedőknek és az iparosoknak is. Az egyik véglet után tehát a másik. Megjegyzendő különben, hogy Fitz-Hugh nem a latin nyelv *tudását* követeli, hanem csak a tanulását. Nem azt tekinti a czélnak, hogy a fiatal yankeek eredetiben olvassák Sallustiust és Titus Liviust, hanem oly pedagógiai eszköznek tartja a latin grammatikát, melyet nem pótolhat semmi. Ez tanitja meg — mondja — a növendékeket helyesen és tisztán gondolkodni, sokkal inkább, mint akármelyik más nyelvtan, logika vagy akár mathematika. A bizonyitással azonban adós marad.

*

A kritika joga. A télen történt, hogy egy Dubout nevü párisi bankár *Frédegonde* czimmel tragédiát irt öt felvonásban és — a franciáknál — lege artis alexandrinusokban. A tragédiát előadták, de a közönségnek nem tetszett és a kritika is erősen nekiment a szerencsétlen szomorujátéknak. Különösen Lemaitre csipkedte meg a darabot a *Revue des deus Mondes*-ban és ezt Dubout annyira szivére vette, hogy támaszkodva a törvény által nyujtott válaszolási jogra, követelte, *Frédegonde* egy felvonásának a *Revue*-ben való közzétételét, mint választ Lemaitre kritikájára. Minthogy erre a hires folyóirat szerkesztője nem volt hajlandó, Dubout a biróság elé vitte az ügyet és ez neki adott igazat. Mindez egy pár hónappal ezelőtt történt; de most ujból napirendre került, mert a *Revue* most közli a Frédegonde kérdéses felvonását, melylyel a szerző azt akarja bizonyitani, hogy a darab korántsem oly gyatra, mint a kritikusok irták. A közlés azonban nem valami sima. Két jegyzet van hozzácsatolva, mely a legkevésbbé sem alkalmas, hogy kellemessé tegye Doboutnak a diadalt. Az egyik jegyzetben Lemaitre ismétli a véleményét, megtoldva még azzal, hogy a *Revue* „fennállása óta (pedig már a hetedik évtizedben jár) még nem közölt oly rossz dolgot, mint ez a mutatvány", a másik jegyzet pedig a folyóirat szerkesztőjének: Brunetiére-nek a tollából ered, a ki ujból kikel a törvény ellen, mely a válaszolási joggal lehetetlenné teszi a kritikát, kényszeritve a szerkesztőket, hogy, ha a szerzőnek a kritika nem tetszik, válaszképen kénytelenek kiadni a megkritizált munkát. Különben — mondja Brunetiére — talán a biráknak is, mikor a közlésre elitélték, az volt a czéljuk, hogy bebizonyitsák, mily rossz ez a törvény, hogy mily abszurd iteleteket kell hozni. Ez az itélet a legkiáltóbb bizonyitéka annak a szükségé mellett, hogy a törvényt reformálni kell és ennek a révén a birák lekötelezték az összes kritikusokat." Ugy lehet, hogy Brunetiére-nek igaza lesz.

*

SZINHÁZ ÉS MÜVÉSZET.

— **Ballet-próba.** A népszinházban szombat délután volt a ballet-próba. Valami negyven fiatal tánczosnő jelentkezett, nagyobbára az operából és más fővárosi szinházakból. Néhány ballet figurát mutattak be s a legügyesebbeket *Porzsolt* Kálmán igazgató szerződteti a népszinházhoz.

— **Uj magyar opera.** *Farkas* Ödön »Vezeklők» és «Balassa Bálint» czimü operák szerzője *Tetemre hivás* czimü uj operát irt, a melyet a magyar királyi opera igazgatója előadásra elfogadott. A főbb szerepeket *Ábrányiné, Ney, Takács* és *Arányi* fogják játszani. Az uj dalmü bemutatója valószinüleg október 4-én esz.

— **Magyar müvész Londonban.** *Recht* Sándor fiatal hegedümüvész a minap Londonban nagy sikerrel hangversenyzett. A «Times» nagy elismeréssel ir róla. Többek között *Tartini* g-moll szonátáját játszotta, a melynek előadását az angol lapok nagyon megdicsérik.

SPORT.

— **A siófoki versenyek** második napja tegnap — mint nekünk táviratozzák — a következő eredménynyel végződött:

I. *Füredi dij.* 1200 kor. 2000 méter.
1. Taxis M. hg 3é stpm *Lantos* 66 k. lov. Taxis hg.
2. Gróf Pejacsevich A. 3é pm *Ohó* 66 k.
3. Bárczay F. fhdgy 3é stpm *Steuermann* 66 k.
Totalizatőr: 5 : 7.

II. *Fonyódi dij.* (Gátverseny handicap.) 1200 kor. 2400 méter.
1. Geist G. pk *Cereal* 67½ k. lov. Taxis hg.
2. Jankovich-Bésán pm *Ravasz* 62½ k.
Harvich, mely első volt, diszkvalifikáltatott.
Totalizatőr: 5 : 10.

III. *Fejérmegyei akadályverseny.* (Handicap.) Tiszteletdij és 1000 korona. 4800 méter.
1. Thurn E. fh. 4é sher. *Kérdés* 68 k. lov. báró Eltz.
2. Geist G. 4é sk *Dogaresse* 72 k.
Totalizatőr: 5 : 8.

IV. *Badacsonyi dij.* (Gátverseny.) 1200 kor. 2400 méter.
1. Taxis M. hg. 4é pm *Bálványom* 73 k. lov. tul.
2. Jankovich-Bésán Gy. 3é pk *Hires leány* 64 k.
3. Geist G. 3é pher. *May-be* 64 k.
Totalizatőr: 5 : 10.

V. *Eladók versenye.* 1000 kor. 1200 m.
1. Capt Gaston 3é stpk *Reparatur* 67½ k. l. Mr. Brook
2. Burchard A. tiszth. 5é sher. *Splügen* 67½ k.
3. Burchard P. hdgy. 6é pk *Prior* 67½ k.
Futott még: Taxis hg. 3é sk Abstinens.
Totalizatőr: 5 : 24. Helyrefogadások: 25 : 50 és 57.

VI. *Tihanyi handicap.* 1200 kor. 2400 méter.
1. Gr. Pejacsevich A. 3é sk *Szeretlek* 55 k., l. Horthy Sz.
2. Geist G. 3é pk *Douairiere* 66½ k.
3. Gróf Erdődy S. 3é pm *Csikfogó* 64½ k.
Totalizatőr: 5 : 8.

— **A magyar uszó-egyesület** tegnap délután tartotta első házi-versenyét a Lukács-fürdő uszodájában. A verseny, melyet nagy közönség nézett végig, a következőképen folyt le:

I. *A 100 yardos versenyben* első lett *Rutkay* Béla, második *Körpel*, harmadik *Kornis* Béla.
II. *440 yardos verseny-bajnokság.* Első lett *Balaton* Károly.
III. *Kezdők versenye.* Első lett *Kornis* Rezső 3 p. 44½ másodpercz alatt, második *Körpel*, harmadik *Jónás* István.
IV. *Háton uszás.* Első lett *Abelesz* Jenő.
V. *Fejes verseny.* Első lett *Körpel* Andor, 16 méter 20 centiméter távolba bukott.
VI. *Stafetta-uszás.* Első lett a Rupp-féle csoport.
VII. *Gyermekek kitartó versenye.* Első lett *Guttman* József 3 p. 23 mp. alatt.

A verseny után 100 teritékü bankett volt, melyen *Jankovich* Ákos földbirtokos elnök szép beszédet mondott a győztesekre, tudatván velük, hogy az érmeket a siófoki versenyen fogják megkapni.

— **Nemzetközi uszóverseny Siófokon.** A Magyar uszó-egyesület által julius 24-én (vasárnap) délután 4 órakor Siófokon rendezendő IV. nemzetközi uszóverseny feltételei a következők: Verseny szinhelye a Sió molójában van (állóviz); a pálya hossza 110 yard (100 m. 58 cm.); nevezési zárnap julius 18., este 6 órakor.

I. *100 yard-uszás. Magyarország rövidtáv uszóbajnokságért.* I. «Magyarország rövidtáv uszóbajnoka» czim és nagy aranyérem bajnoki szalagon; II. nagy ezüst, III. nagy bronzérem. Védő: Gräfl Ödön bajnok (MUE.)

II. *Nyeretlenek versenye 100 yard.* Oly uszók számára, kik nemzetközi uszóversenyen dijat nem nyertek. I. nagy ezüst-, II. ezüst-, III. bronzérem.

III. *Magyarország bajnoksága a hosszu távon 1609 m.* (16 hossz.). I. «Magyarország hosszu táv uszóbajnoka» czim és nagy aranyérem bajnoki szalagon, II. nagy ezüst-, III. nagy bronzérem. Védő: Halmay Zoltán bajnok (MUE.)

IV. *Fanny-dij 100 yard.* Vándordij kétszeri sorrendhez nem kötött nyeréshez kötve. I. A serleg és diszitett nagy ezüstérem szalagon, II. ezüst-, III. bronzérem (Biegelbauer Árpádné tiszteletdija.)

V. *Juniorok versenye 500 yard.* (5 hossz.) Oly uszók számára, kik 1898. január 1-ig első dijat nem nyertek. I. nagy ezüst-, II. ezüst-, III. bronzérem.

VI. *Háton-uszás 100 yard.* I. ezüst-, II. nagy bronz-, III. bronzérem.

VII. *Balatonvidéki fürdővendégek uszó-versenye 200 yard.* (2 hossz). I. dij ezüst-, II. nagy bronz-, III. bronzérem.

VIII. *Egyletek versenye 300 yard.* Staféta-uszás. Egyletenkint 3 uszó, kik 100 yardonkint váltják fel egymást. I. csapatnak 3 ezüst-, II. csapatnak 3 bronzérem.

IX. *«Anna-dij» körülbelül 1000 m.* A nyilt Balatonból a Sió molojába Vándordij, mely háromszori sorrendhez nem kötött győzelem után megy át a győztes birtokába. I. dij a Siófoki fürdőigazgatóság nagy ezüst serlege és nagy ezüst-, II. ezüst-, III. bronzérem. Eddigi győztesek: 1895. Deutsch Gyula M. T. K. 1896. Lindner Ernő M. U. E. 1897. Simon Orlik W. S. C. Ausztria (Bécs).

X. *Vigasz-verseny 100 yard.* Oly uszók számára, kik e meetingen indultak de dijat egyáltalán nem nyertek. Tét nincs. M. U. E. tagjai kizárva. I. nagy bronz-, II. bronzérem.

1. A versenyekben indulhat a világ bármely amateur uszója.
2. A nevezések *Füzesséry* Árpád titkárhoz, Budapest, VI. ker. nagymező-utcza 5. szám alá küldendők.
3. A nevezésnek tartalmaznia kell a) a versenyző teljes nevét; b) társadalmi állását; c) lakását; d) egyletének ellenjegyzését; e) a tétet készpénzben; f) versenyszinek.
4. Tétnélküli nevezések figyelembe nem vétetnek.
5. A nevezések és versenyek alávetvék a M. U. E. versenyszabályainak.
6. A választmány nevezéseket indokolás nélkül visszautasithat.
7. Tét M. U. E. tagjai részére egyénenkint 60 fillér, az I—III—IV—IX-ben 1 korona. Idegeneknek 1 forint, I—III—IV—IX-ben 2 forint.
8. A II. dij 4, a III. dij 6 induló esetén adatik ki. A csapatversenyben a II. dij 3 csapat, a III, dij 5 csapat indulása esetén.

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

— **Nagy csalás a mohácsi takarékpénztárnál.** Mohácsról táviratozza tudósitónk, hogy az ottani *Általános takarékpénztárnál* nagy csalásnak jöttek a nyomára. Hamisitott adóslevél és becsübizonyitvány alapján 1300 forinttal kárositották meg az intézetet. A csendőrség több odavaló földmüvest, egy kereskedőt és egy rendőrt tartóztatott le, ezeket azonban csakhamar szabadlábra helyezték, mert kitünt, hogy a csalást egy nyugdijazott adóhivatali szolga követte el. Az illetőt letartóztatták, de a pénzt nem találták meg nála. A vizsgálat folyik.

— **Életfogytiglani fegyház és még egy esztendő.** A gyulai törvényszék tegnapelőtt olyan itéletet mondott ki, melyet a delikvens a másvilágon fog csak kitölthetni. Az eset gyulai levelezőnk közlése szerint a következő:

Kiss András puszta-csorbai lakos, a sötétlelkü gonosztevő egy sötét éjszaka kiirtotta a feleségét, meg a tulajdon vérét, a hajadon leányát. Ezért aztán a szolnoki törvényszék életfogytiglan tartó börtönre itélte. Néhány nappal rémes tette előtt kisebb dolgot is elkövetett. Ugyanis a gyomai vásáron rávette *Nemes* Imrét, hogy hajtsák össze a barmaikat s adják el együtt, Nemesnek volt 17 darab jószága, neki meg egy. *Nemes* ráállt a közös üzletre, de csakhamar belátta, hogy nagy életbölcsesség vagyon abban a példázatban, hogy «közös lónak turós a háta», mert Kis elhajtotta a 18 darab jószágot Orosházára, ott hamis járlatot váltott s elkótyavetyélte a barmokat. Ezért a furfangos csalásért nehéz vasban hozták be a családirtó Kiss Andrást a váczi fegyházból s a gyomai szélhámosságáért az életfogytiglan tartó börtönre *még egy esztendő fegyházat mért* rá a gyulai törvényszék, ezenkivül 3 évi hivatalvesztésre itélte, meg politikai jogainak 10 évre való elvesztésére.

— Megnyugszik? — kérdezte az elnök.

— Mindegy az nekem, hogy adnak-e hivatalt a fegyházban. A másvilágon is leülöm az egy esztendőt, ha életfogytiglan megszokom itt ezen a szomoru földön.

TÁVIRATOK.

Róma, julius 10. A képviselőházban ma kezdődött meg a vita a közrend fentartására való sürgős időleges intézkedések, nevezetesen 1. az ostromállapot jóváhagyása, 2. a kényszer lakhelyről szóló törvény ujra életbeléptetése, 3. a közigazgatási választások elhalasztása és 4. a vasuti személyzet katonai szervezése fölött. A vitát holnap folytatják.

Czettinje, jul. 10 *Berane* határvidéki faluból küldöttség járt Nikita fejedelemnél, mely a keresztények nevében a községnek Montenegróhoz való csatolását kérte.

A bolgár fejedelmi pár Romániában.

Euxinográd, jul. 10. A bolgár fejedelmi pár bucsuja a román királyi családtól a sinajai pályaudvarban rendkivül szivélyes volt. A visszautazás a Dobrudzsán és Konstanzán keresztül történt. A király különvonatát rendelkezésére bocsátották a bolgár udvarnak, a melyet a diszszolgálatra kirendelt tisztek és Bratiano közmunkaügyi miniszter kisérték. Chitilia állomáson a király parancsára *Berendey* tábornok hadügyminiszter várta az érkezőket, hogy bucsut vegyen a fejedelemtől. A csernavodai hidon gyalog mentek át. Fogadásukra ott a konstanzai prefektus és a polgármester jelentek meg és katonaság állott sorfalat. A hidon átkelvén, a fejedelem átnyujtotta Saligny főigazgatónak a polgári érdemrend nagykeresztjét. A fejedelmi pár fogadása Konstanzában rendkivül fényes volt. A pályaudvaron *Lahováry* tábornok parancsnok jelent meg törzskarával, továbbá különböző csapatokból összeállitott diszszázad s a polgári és katonai hatóságok fejei. A királyi vonat egész a kikötőig ment, a hol a „Princessa Maria“ állott, hogy Euxinogradba vigye a bolgár vendégeket. A fejedelmi pár meglátogatta az „Erzsébet királyné“ román ágyunaszádot s azután a kikötői munkalatokat szemlélték meg. Este 8 órakor a „Princessa Maria“ felvonta horgonyait a román hajók ágyuinak dörgése és a két nemzeti himnusz hangjai mellett *Ghika* szófiai bolgár ügyvivő, *Saligny* főigazgató és a román tengerészet igazgatója Euxinogradig kisérték a hajót.

A német császár látogatása Sinaiában.

Bukarest, jul. 10. A Sinaiában idéző diplomaták körében elterjedt hir szerint *Podbielszki* államtitkár itteni látogatása alkalmából véglegesen megállapitották *Vilmos császár látogatásának programmját.*

A galicziai zavargások.

Lemberg, jul. 10. Teljesen koholt nehány külföldi lapnak az a hiresztelése, hogy Rymanow mellett zavargások történtek volna. Tiz nap óta egész Galicziában sehonnan sem jelentettek hireket zavargásokról.

Sándor király és a pártok.

Belgrád, jul. 10. *Sándor* király az utóbbi időben mind sürübben keresi az érintkezést a skupstina egyes pártjaival. Mint Nisből jelentik, a liberálisok egy töredéke külön klubot akart alakitani. A király, ki erről értesült, magához hivatta *Radulovics* és *Ilics* képviselőket és kérte őket, hogy álljanak el szándékuktól, mert mi sem lehet veszélyesebb az országra, mintha a pártban szakadás állna be. A külön klub alakitása el is maradt.

A krétai kérdés.

Konstantinápoly, jul. 10. A portának a négy hatalomhoz intézett ismeretes *körirata* a jelenlegi krétai nemzetgyülést, a melyre a tengernagyok a sziget kormányzását szándékoznak átruházni és azt a felkelők vezérei gyülésének mondja, a kik a tulajdon, a kereskedelem és az ipar biztonságának nagy károkat okoztak és mindenféle vekszácziót követtek el mohamedán földieik hátrányára. A körirat kijelenti, hogy ez az elhatározás ellenkezik a jog és méltányosság elveivel és a hatalmak részéről a portának tett igéretekkel, valamint a porta szuverénitási jogának megigért tiszteletben tartásával és nem egyeztethető össze az ottomán birodalom területi integritásával. A körirat végül *lehetetlennek* jelenti ki, *hogy a négy hatalom elhatározásából teremtett uj helyzetet elismerje* és elhárítja az ebből származó következmények felelősségét.

A hatalmaknak a porta e tiltakozására adott válaszáról azt mondják, hogy az angol kormány kiemelte, hogy a Kréta kormánya ügyében elrendelt intézkedések *csak ideiglenesek*, mig *Muravjev* gróf *végleges kijelentést tett* és egyebek közt figyelmeztetett arra, hogy Oroszország iniczitativának köszönhető, hogy a tett intézkedéseket közölték a portával. Különben e kérdés végleges rendezése ügyében ki fogják kérni a porta véleményét. A porta a négy hatalomhoz intézett köriratán kivül egy másik, majdnem ugyanoly tartalmu köriratot intézett a hat nagyhatalomnál levő képviselőihez. Az itteni orosz nagykövet ismételt lépéseire az orosz-török hatóságokhoz utasitásokat küldtek, a melyek szerint a Kaukázusba menekült azon örményeknek megengedendő a visszatérés, a kik török alattvalók.

A közönség köréből.

MATTONI'FÉLE
GIESSHÜBLER
legtisztább égvényes
SAVANYUKÚT

Ober-Seltersi ásványkutak
Természetes Selter-viz.
Az Ober-Seltersi ásványforrás vize hirneves gyógyviznek van elismerve, különösen a **mell** és **gége** betegségeinél. Az idegeket erősiti és az emésztési szervek müködését helyreállitja. 33350
Kapható minden ismert ásványvizkereskedésben.

KÖZGAZDASÁG.

Bécs, julius 10. Az *osztrák-magyar* bank állása 1898. julius 7-én: bankjegyforgalom 641,227.000 forint (+ 920.000 frt), érczértékkészlet 479,937.000 frt (+ 1,780.000 frt), váltótárcza 175,429.000 forint (+ 663.000 frt), lombardüzlet 23,889.000 frt (+ 397.000 frt), adómentes bankjegytartalék 45,019.000 forint (+ 1,974.000 forint.)

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

⁂ **A jégbiztositás veszteségei.** Csak lapunk mult számában emlékeztünk meg arról a tőzsdei hirről, hogy a Magyar jég- és viszontbiztositó-társaság a nagy jégkárok miatt állitólag válságos helyzetbe jutott. De a jégbiztositó-társaságok mind óriási károkat kénytelenek kifizetni és hogy e károk lehetőleg enyhüljenek, roppant szigorral járnak el a kárbecslésnél. A biztositott felek igen nagy része ezért nincs megelégedve a kvótával és nem fogadják el a likvidált összegeket. Ily körülmények között rengeteg lesz a biztositási pereknek a száma, vagy pedig a biztositó társaságok kénytelenek lesznek engedni, a mit különösen oly esetekben meg is kell tenniök, ha az illető fél még másnemü biztositást is kötött volt, nehogy társaságukat diszkreditálják. Ez okból a folyósitandó kárösszegek sokkal nagyobbak lesznek, semmint eddig hitték.

⁂ **A czukorprémiumok megszüntetése.** Londonból jelentik, hogy Lublock Nevill, ki a brüsszeli czukorkonferenczián az angol kormány szakértője volt, ugy nyilatkozott, hogy van remény arra, hogy egy kompromisszum még lehetséges. Az uj franczia kabinet talán hozzájárul a prémiumok mérsékléséhez. Jelenleg a franczia és orosz delegáltak és kormányaik között folynak tárgyalások. Ezek befejezése előtt nem lehet a konferencziát ujból összehivni. Ezek a tárgyalások valószinüleg két hónapig is eltartanak.

⁂ **Előmunkálati engedély.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Ugron Ákos földbirtokos, Véssey József gyógyszerész tabi lakosoknak és Fränkl Lajos mérnök budapesti lakosnak mint érdektársaknak, a cs. kir. szab. déli vaspálya Szántód állomásától vagy esetleg Balaton-Földvár megállóhelyétől kiágazólag Tabig vezetendő helyi érdekü gőzmozdonyu vasutvonalra kiadott előmunkálati engedély érvényét a lejárattól számitandó további egy év tartamára meghosszabbitotta.

GAZDASÁGI KÖZLEMÉNYEK.

* **Időjárás.** Az orsz. meteorologiai intézet jelentése julius 10-én: A hüvös időjárás állandóan fennáll, az eső azonban csak az ország keleti felére és Horvátországra szoritkozott, egyebütt csak elvétve fordult elő. Az esők többnyire gyengék voltak. 5—10 mm. között esett: Szolnokon, Egerben, Akna-Szlatinán, Szatmáron; 5 mm. alatt: Sopronban, Keszthelyen, Zágrábon, Károlyvároson, Aradon, Nagylakon, Ungváron, Kolozsvárott, Marosvásárhelyen és Botfalun. A hőmérséklet nappali maximuma 20° körül ingadozott. Ma reggel Károlyvároson köd volt.

* **A deliblāti homokbirtok kiaknázása.** A deliblāti kincstári birtok 51.400 kat. hold nagyságu tulnyomó részben futó homok-talajjal biró területet képez. Részben az ottani állapotok megtekintése, részben pedig a birtok ujabb kezelésére nézve tett javaslatok helyszini megbirálása végett a földmivelésügyi miniszter junius hó első napjaiban egy bizottsággal Deliblátra utazott s ezen utjának eredménye máris a következő intézkedésekben talált kifejezést:

A miniszter a puszta jövő kezelésének főirányául a már megkötött és befásitott birtokrészek megóvását s a nyilt homokok folytatólagos megkötését jelölte ki s e czél keretében egyelőre a következő teendőket bizta szakközegeire: *Gazdasági* szempontból a bérlet utján mezőgazdaságilag értékesitett területek bérszerződéseinek revideálását különös tekintettel a szomszédos községek gazdasági viszonyaira; elrendelte továbbá a futóhomok terjedésének meggátlása czéljából az ugynevezett bárczás legeltetés, valamint a juh-legeltés és gyökérszedés feltétlen betiltását az effelett való felügyeletet, valamint a birtok mezőgazdaságilag való hasznositására vonatkozó egyéb javaslatok megtételét. *Erdészeti* szempontból a miniszter elrendelte, hogy a tekintettel puszta nagy terjedelmére, lovasitott erdőőrök megfelelő számban alkalmaztassanak s ezek az őrzésükre bizott területen köteleztessenek lakni. Irányul tüzte ki, hogy az erdősités a legnagyobb arányokban eszközöltessék, ha mindjárt az a puszta egész jövedelmét venné is az átmeneti időre igénybe; utasitásul adatott, hogy a homok-kötés és erdősités első sorban a gazdaságilag már hasznositott területeket s a szomszédos községek szántóföldjeit veszélyeztető nyilt homok-területeken eszközlendő. A befásitási munkálatok ugy intézendők, hogy a szőlőkaróttermelés nagy területen üzessék, s a deliblāti szőlő-telepeken ezállal is könnyiteni lehessen. *Szőlőszeti* szempontból a miniszter első sorban a már tényleg müvelés alatt álló 1500 hold szőlő-telepek ügyeinek gyökeres és gyors rendezése iránt intézkedett; azon szőlőtelepesek, kik telepitési kötelezettségeiknek nem tettek eleget, záros határidő alatt köteleztettnek a szőlővel való beültetést eszközölni, nem lévén megengedhető, hogy az e czimen rendkivüli kedvezmények mellett nyert területek más czélokra használtassanak. Ama kijelölt területek, melyek záros határidő alatt nem ültettetnek be szőlővel az eredeti kedvezmények mellett, de szigorubb feltételekkel fognak másoknak kiosztatni. Ily módon 4551 hold ujabb szőlőtelep fog keletkezni. Arról is fog gondoskodás történni, hogy minden telepen legyen egy telepkezelő, ki mindent nyilvántart, s a helyes szőlőkezelést folyton ellenőrzi és irányitja.

IPARÜGYEK.

— **Az országos iparoktatási tanácsnak** szervezeti szabályzata alapján a vallás- és közoktatásügyi miniszter *Mártonffy* Márton miniszteri osztálytanácsos, országos iparoktatási főigazgatót a tanács szakelőadójává, tagjaivá pedig a vallás- és közoktatási tárcza részéről:

Farbaky István országgyülési képviselőt, *Fittler* Kamil iparmüvészeti iskolai igazgatót, *Györgyi* Kálmán budapesti községi iparrajziskolai tanárt, *Hausmann* Alajos müegyetemi tanárt, *K. Jónás* Ödön országgyülési képviselőt, *Keleti* Gusztáv mintarajziskolai igazgatót, *Lengyel* Sándor budapesti VI. ker. községi felső kereskedelmi iskolai igazgatót, dr. *Morlin* Emil vallás- és közoktatásügyi miniszteri osztálytanácsost, dr. *Neményi* Imre kir. tanácsost, központi szolgálatra berendelt tanfelügyelőt, *Neuschloss* Marczel kir. tanácsost, épitészeti vállalkozót, *Péter* János budapesti II. ker. községi felső kereskedelmi iskolai igazgatót, *Rejtő* Sándor müegyetemi tanárt, *Szabó* Károly székes fővárosi tanácsnokot, *Trajtler* Károly budapesti községi elemi és iparos-tanoncziskolai igazgatót, *Vargay* Szilárd iparískolai tanárt, *Vajdaffy* Ernőt, a budapesti VII. ker. községi polgári leány- és női kereskedelmi tanfolyam igazgatóját, dr. *Verédy* Károly kir. tanácsos, budapesti kir. tanfelügyelőt és *Walter* Károly budapesti községi elemi és iparos-tanoncziskolai igazgatót; a kereskedelemügyi m. kir. miniszter pedig a maga részéről a tanács tagjaivá: *Cserháti* Jenőt, a Ganz és társa vasöntőde és gépgyár-részvénytársaság igazgatóját, *Deil* Jenőt, a kassai kereskedelmi és iparkamara titkárát, *Gumán* Zsigmondot, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara titkárát, *Gelléri* Mór kir. tanácsost, az országos iparegyesület igazgatóját, *Grünwald* Istvánt, a budapesti állami felső ipariskola tanárát, *Hegedüs* Károly kir. tanácsost, a budapesti állami felső ipariskola igazgatóját, *Hinsenkamp* Bernátot, a kassai állami felső ipariskola tanárát, *Edvi Illés* Aladárt, a budapesti állami felső ipariskola tanárát, *Kolbenheyer* Gyulát, a budapesti állami felső ipariskola tanárát, *Lencz* Ödönt, a budapesti állami felső ipariskola tanárát, *Magyar* Endrét, a kolozsvári állami fa- és fémipari szakiskola igazgatóját, *Nesnera* Aladárt, az aradi állami fa- és fémipari szakiskola igazgatóját, *Péterffy* Lajos miniszteri osztálytanácsost, országos iparoktatási főigazgatót, *Petrik* Lajost, a budapesti állami felső ipariskola tanárát, *Ráth* Károly kir. tanácsost, a magyar kereskedelmi muzeum igazgatóját, *Straub* Sándort, a budapesti m. kir. technologiai iparmuzeum tanárát, *Tetmajer* Károlyt, a kassai állami felső ipariskola tanárát és *Thék* Endre budapesti nagyiparost nevezte ki hat év tartamára.

— **Az iparmüvészeti társulat** most felhivást intéz a müiparosokhoz, testületekhez és a müipar kedvelőihez, hogy az idei karácsonyi kiállitásnak mennél fényesebbé tétele végett csoportosuljanak a társulat köré. A felhivásból kiemeljük a következő fontosabb momentumokat: Az idei kiállitáson ő felsége 3500 frt árat fog vásárolni a különböző müvészi tárgyakból. s *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter pedig nemcsak hogy vásárolni fog, hanem 500 frankos aranyéremmel jutalmazza a legkiválóbb tárgyat. E mellett a társulat több dija és oklevele kerül kiosztásra. A társulat arra fekteti a fősulyt, hogy a kiállitott tárgyakban a modern irány mellett a magyaros jelleg is érvényesüljön. Kiállitási dijakat a társulat *nem* szed, s csakis a tényleg eladott, vagy megrendelt tárgyak után von le 5%-nyi kezelési illetményt. A kiállitásra való bocsátás fölött a társulat juryje dönt. Tárgyakat bejelenteni augusztus hónap végéig lehet a társulat titkári hivatalánál (Üllői-ut 33. sz.) a beküldés végső határideje pedig november hónap 15 e.

— **A budapesti fuvarosok ipartársulata** folyamodott a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a fuvarozás hétfőn reggel 5 óra előtt is megkezdhető legyen és hogy háznegyed első napjára eső vasárnapon a fuvarozásra nézve függeszsze föl a munkaszünetet. A miniszter a folyamodást véleményadás végett leküldte az országos iparegyesülethez, a mely elhatározta, hogy meghallgatja az érdekelt ipartársulat képviselőit. Az e végből tartott értekezleten *Thék* Endre, az orsz. iparegyesület alelnöke elnökölt, a ki ismertetvén az értekezlet czélját, kiemelte, hogy az iparegyesületnek ugy a munkaadó iparosok, mint munkásvédelem s általában a közérdek szempontjából kell a kérdést fontolóra vennie. Ehhez képest az orsz. iparegyesület a fuvarosok kérelmét olyan értelemben pártolja, hogy a fuvarozás előkészületei hétfőn és a munkaszünetet követő napokon reggel 4 órakor megkezdhetők legyenek, továbbá a költözködés idejére eső s azt közvetlenül megelőző és követő vasárnapokon a fuvarozásra nézve a munkaszünet felfüggesztessék. Az ilyan értelemben szerkesztett felterjesztést örömmel vették tudomásul a fuvarosok képviselői, a kiknek nevében *Kovács* Károly ipartársulati titkár mondott köszönetet az iparegyesületnek.

KIÁLLITÁSI ÜGYEK.

= **A főváros a párisi kiállitáson.** A székes főváros párisi kiállitási bizottsága már végleg összeállitotta ama tárgyak jegyzékét, a melyeket a kiállitáson való bemutatás czéljából a tanácsnak illetőleg a közgyülésnek javasolni fog. A tárgyak 10 csoportba vannak osztva. A fontosabbak ezek közül részben az 1896-ik évi ezredéves kiállitáson is be voltak mutatva, nagy részüket azonban most készittetik el ujonnan. A kiállitandó tárgyak közül megemtendők a következők: Az I. csoportból, a melyhez a *városszabályozás és épitkezés* tartozik, javasolva van, a még nem egyesitett három városnak, (Pest, Buda, Ó-Buda) 1870—75-ik évi állapotát, azonkivül a mai állapotot feltüntető nagy akvarell kép elkészitése, továbbá a főváros egész területét épületekkel, hidakkal, a Dunával és a hegyekkel feltüntető távlati vizfestmény, a melynek költsége egymagában 4000 forintra van felvéve a költségvetésbe. Végül a csoportban javasolva van még a főváros egyes érdekesebb részeinek müvészi kivitelü képekben való bemutatása. Az *utépitkezés és középitkezés* csoportjából különböző fővárosi utburkolatok szelvényeit feltüntető festmények, a főváros parkjainak, különösen a Margitrakparti sétány távlati vizfestményei, a főváros területén levő vasutak hálózatát és a vizvezetéki csőhálózatot feltüntető térképek. A *közegészségügyi csoportban* a kórházak és egyéb egészségügyi intézményeknek és müködésüknek képekben és táblázatokban való bemutatása van javasolva. *A közélelmezés és közgazdaság* csoportja lesz aránylag a leggazdagabb. Itt lesznek a vásárcsarnokok, közvágóhidak, marha- és sertésvásárterek, az elevátor és közraktárak tervei, az egyes épületeket feltüntető akvarellek bemutatása. *A képzőmüvészet, közjótékonyság, közoktatás, tudományos intézetek* csoportjaiban az 1896-diki kiállitásról ismeretes tárgyak lesznek bemutathatók. *A képzőmüvészek és az iparmüvészek* csoportjaiban kiállitandó tárgyak különös gonddal vannak összeválogatva. Kiállitani javasolja a bizottság a Benczur-féle «Budavár bevétele» czimü festményt, a most készülő Wesselényi-féle emléktáblát. Az iparmüvészeti tárgyak közül az Erzsébetváros és Kőbánya uj plébánia templomai részére készülő templom felszerelési tárgyakat, azonkivül oly iparmüvészeti tárgyakat, a melyeket a főváros a müiparosok támogatása czéljából fog megrendelni, mintegy 20 ezer forint értékben. A kiállitásra javasolt tárgyak összköltségei 69.280 frtot tesznek ki.

KERESKEDELEM ÉS TŐZSDE.

** **Az osztrák beruházási szükséglet fedezése.** Jelentettük volt már, hogy az osztrák kormány az ez évi állami beruházásokat adóváltók kibocsátása és a pénzintézeteknél felveendő folyó számla-előlegekkel fogja fedezni. Ilyen adóváltókat az osztrák kormány mintegy 10 millió frt erejéig akar kibocsátani. Az összes beruházási szükséglet kerek 20 millió frt. A hiányzó összeget az osztrák kormány folyó számla-előlegek alakjában veszi fel és ez iránt augusztus hónapban meg is kezdi a tárgyalásokat a pénzintézetekkel.

** **Fizetésképtelenségek.** A bécsi «Creditoren-Verein» a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Hirsch Izsák Kálmán keresk. Krakkó; Tomasini Pietro keresk. Görcz; Kantusek Sarolta kereskedőnő Brandeis; Stanyak Mihály keresk. *Aranyos-Maróth*, most *Körmöczbánya*; Gschelhammer J. bej. fehérnemü, rövid és divatárukereskedő Bécs; Ostermann Flórián vegyesárukereskedő Edlitz; Stark Ottó kereskedő Prága.

GAZDASÁGI TUDÓSITÁSOK.

Az aratásról.

Szalonta, julius 9. (Az *Egyetértés* tudósitása.) Már egy hete, hogy megkezdtük az aratást, de még mire sem haladtunk, mert nap nap után folyton esik az eső és a mit lopva le-learatnak, az is nedves földön, nedvesen összerakva, folyton ázva, melegszik, de a fennállónak sincs jobb dolga, az is fehéredik és felveri a gaz. Az arató pedig kosztol és ez a gazda baja, a munka nem halad, ez a munkás baja. Szóval a szép remények naponkint oszlanak és csak ne legyen ez év ismétlése a tavalyinak. Tengeri, burgonya szépen fejlődnek a sok esőben. *K.*

Mezőtur, julius 9. (Az *Egyetértés* tudósitása.) Városunk határát megkimélte eddig a nagy jégverés, de most már, fájdalom, az egy hét óta szakadó eső teszi tönkre jó közepes termést igért vetéseinket. Még a kik készek, a buza zöld lévén, az aratással, azok szerencseseknek tarthatják magukat, de a kik levágták, ott ázik azoké, vagy legtöbbnyire renden lekaszálva, vagy keresztekben, vagy baglyágban átázva és majd kicsirázva. Még a vetéseken is megállott már az esővíz s azok földjére rámenni sem lehet, valamint igazolni sem lehet, mivel a jószág térdig jár bele a földekbe. Bizony kivánatos volna mielőbb a tartós napos idő a gazdákra nézve, mert a nagy kár mellett még a munkásokat is kell tartani s élelmezniök.

Napirend: 1898. julius 11.

Naptár: Hétfő, julius 11. Róm. kath. Rus pp. vt. — Prot. Placzid. — Görög-orosz: (junius 29.) Péter és Pál — Zsidó: Tham. 21. — Nap kél: 3 óra 57 p., nyugszik 7 óra 39 perczkor. Hold kél: 11 óra 4 perczkor éjjel nyugszik: 1 óra 17 perczkor délután.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor.
A földmivelési miniszter fogad d. u. 4 órakor.
A horvát miniszter fogad reggel 8 órától 10-ig.
A főváros magánépitési bizottságának ülése az ujvárosházán d. u. 5 órakor.
A főváros közigazgatási bizottságának ülése d. e. 10 órakor az régi városházán.
A nemzeti muzeum: természetrajzi tára nyitva d. e. 9-től d. u 1 óráig. — Többi tárai megtekinthetők 50 kr. dij mellett.
A nemzeti muzeum néprajzi osztálya nyitva 9—1-ig.
Az 1848—49-iki szabadságharczi emlék-gyüjtemény és Kossuth-muzeum: Stefánia-ut 51. sz. a. délelőtt 9—11-ig.
Deák-mauzoleum a kerepesi-uti temetőben nyitva d. u. 3 órától 5-ig.
M. kir. gazdasági muzeum. Városliget Széchenyi-sziget, történelmi épületcsoport. Április hótól novemberig nyitva van naponkint — a hetfői napok kivételével — d. e. 10 órától 1-ig, d. e. 3-tól 5-ig. Hétfőn egész napon zárva van. A muzeum látogatása mindig ingyenes.
Magyar kereskedelmi muzeum. Állandó kiállitás: kereskedelem történeti muzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban, d. e. 9—12-ig és délután 3—6-ig. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott 9 órától d. u 2-ig. — Magyar házi ipar központi bazár kerepesi-ut 22. sz. I. emelet d. e. 9-től déli 1 óráig és d. u. 3-tól esti 7 óráig. Tudakozó Iroda és nyilvános szakkönyvtár Kerepesi-ut 20. sz., I. em. d. e. 9—12-ig és d. u. 3—6-ig.

SZINHÁZAK és MULATSÁGOK.

M. KIR. OPERAHÁZ. 1898. évi junius 1-től szeptember hó 15-ig a nyári szünet miatt nincs előadás.

NEMZETI SZINHÁZ. Augusztus hó 31-ig bezárólag a szinház zárva lesz.

NÉPSZINHÁZ. Augusztus hó 16-ig a szinház zárva marad.

MAGYAR SZINHÁZ. Augusztus 17-ig a szinház zárva marad.

VÍG-SZINHÁZ. Augusztus 18-ig a szinház zárva marad.

BUDAI SZINKÖR. Budapest, 1898. julius 11-én **Boccaccio.** Operette 3 felvonásban. Kezdete 7 órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR. Igazgató: Feld Zsigmond. Budapest, 1898. julius 11-én. **Boccaccio.** Operette 3 felvonásban. Kezdete 7 órakor.

KISFALUDY SZINHÁZ Budapest, 1898. julius 11-én. Zárva.

HUNGARIA SZÁLLODA 2080
Ma este az étteremben **Radics Béla** ismert s kedvelt zenekara játszik **Kezdete 8 órakor.**

Foulard-selyem 65 krtól
3 frt 35 krig méterenként legujabb mintázat s szinekben
valamint fekete, fehér és szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — sima, csikos, koczkázott, mintázott és damaszt stb. (mintegy 240 különböző fajta és 2000 különböző szin és árnyalatban stb.)
Ruhák s blousokra a gyárból! Privát-fogyasztóknak postabér-, vámmentesen s házhoz szállitva.
Minták postafordultával.
Magyar levelezés. Svájczba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.
32712 **Henneberg G.** selyemgyárai, Zürichben
(cs. és kir. udvari szállitó).

Kis hirdetéseket

elfogad az Egyetértés számára a központi hivatal Papnövelde-utcza 8. sz. és a következő fiók kiadóhivatalok:

Breuer nővérek
dohánytőzsdéje VI. ker., Teréz-körut 54. szám.

Burger Vilmosné
dohánytőzsdéje Andrássy-ut 51. (Oktogon.)

Deutsch Julia
dohánytőzsdéje József-körut 50. sz., (Baross-utcza sarkán.)

Nemecsek A.
dohánytőzsdéje IV. Petőfi-tér 3. szám.

Toldi Lajos
könyvkereskedése Buda, II., Fő-utcza 2. szám,
valamint minden **hirdetési iroda**.

Használt és uj
pénz-szekrények
rendkivüli olcso áron kaphatók a bécsi pénzszekrénygyár raktárában, **Budapest, V., Bálvány-utcza 6. sz.** 31885

Okleveles tanitónők, **nevelőnők** zene- és nyelvismerettel, **gyermekkertésznők, bonneok** elhelyeztetnek **Nietschné Gerson Anna** által Budapest, csak Andrássy-ut 21. 33947

Alkalmazást keres
fiatal házas férfi. Óhajtana irodába bejutni, esetleg rakraktárnoki állást elnyerni. Czim a kiadóhivatalban. 11008

EROTA
szabadalm. védett, antisept.-hygien.
női óvszer.
Nem gummi, nem zsiradék. Erota a **legbiztosabb, legtisztább** és **kényelmes kezelésü** óvszer. Erota **orvosilag** ajánlatik. Fél tuczat 90 kr. Egy tuczat 1.55 bérmentve. Gyáros **Max Arndt.** Egyedüli elárusitó Ausztria és Magyarországon **Oscar Philippsthal, Berlin SW. Commandantenstr. 82.** 34055

AZ EGYÉVI ÖNKÉNTES
a közös hadseregben és a magyar kir. honvédségben.

Kézikönyv egyévi önkéntes-jelöltek, továbbá papnövendékek, tanitójelöltek, öröklött mezei gazdaságok birtokosai, családfentartók és a hatóságok számára.

Az uj véderő-törvény (1889. VI. t. cz.) alapján hiteles forrásokból (törvényekből, rendeletekből, szabályzatokból és utasitásokból) szerkesztė

KACZIÁNY GÉZA
magyar kir. sz. k. v. honvédhadnagy.

Irálymintákkal. — Harmadik teljesen átdolgozott és tetemesen bővitett kiadás.

A teljes munka ára egy kötetben füzve 1.20.

Külön: I. füzet, 80 kr. — II. füzet (vége), 40 kr. Utánvét 15 krral több.

ELSŐ RÉSZ. **A védtörvény és a katonai szolgálat általános elvei.** A véderö-törvény. — Területi beosztás, hadkiegészitő hatóságok. — A rendes sorozás előmunkálatai. — Kedvezmény a tanulók számára a jelentkezés körül. — Az állitásra kötelezetteknek tilos megnősülniök. — A szolgálattól való mentesség kedvezményének érvényesitése. — A póttartalék.

MÁSODIK RÉSZ. **Az egyévi önkéntesek.** A védkötelezettség és tényleges szolgálat tartama. — Az egyévi önkéntesség föltételei. — A főgymnasiumokkal és főreáltanodákkal egyenjogu intézetek. — A tudományos képzettség igazolása felvételi vizsga által. — Az egyévi önkéntesek jogai. — A folyamodványok benyujtása és okmányolás. — Az orvosnövendékek-, gyógyszerészek- és állatorvosokra vonatkozó külön szabályok. — A hadköteles kor előtt folyamodók fölavatása. — Egyévi önkéntesek fölavatása sorozás utján. — Az egyévi önkéntesi jog utólagos megadása. — Az önkéntesi jog megadása póttartalékosok részére. — Az önkéntesi jog megadása háboru ideje alatt belépőknek. — Szabad választás a szolgálati kedvezmények között. — A honvéd-önkéntesek. — Az egyévi önkéntesi jog elvesztése. — Önkéntesek, kik hivatásszerü hadapródok akarnak lenni. — Tengerészjelöltek felvétele a hadi tengerészethez.

HARMBDIK RÉSZ. **A tényleges szolgálat.** A szolgálat megkezdése, elhalasztása. — A szolgálat első éve. Áthelyezés más csapathoz, saját költségen szolgálók lakása, becsületügyi eljárás. — Az önkéntes-iskola. — A honvéd-önkéntesi iskola. — Altiszti vizsga, gyakorlati kiképzés. — A tiszti vizsga. — A tiszti kinevezésre szükséges okmányok. — A vizsga elhalasztása, le nem tevése. — Az egyévi önkéntesek második tényleges szolgálati éve. — Az egyévi önkéntesek tényleges szolgálata a hadi tengerészetnél. — Az egyévi önkéntesek tényleges szolgálata a katonai igazgatási szakoknál. — Az egyévi önkéntes orvosnövendékek tényleges szolgálata. — Az egyévi önkéntes gyógyszerészek tényleges szolgálata. — Az egyévi önkéntes állatorvosok tényleges szolgálata. — A póttartalékosok egyévi önkéntesi szolgálata. — Az egyévi önkéntesek kezelése háboru (mozgósitás) esetén. — Kedvezmény a föiskolák hallgatói számára.

NEGYEDIK RÉSZ. **Tartalékosok és póttartalékosok.** A póttartalékosok katonai kiképeztetése. — Fegyvergyakorlatok. — A tartalék-legénység fegyvergyakorlatai. — A tartalék-tisztek (katonai hivatalnokok) és hadapródok (segéd-orvoshelyettesek) fegyver- (szolgálati) gyakorlatai. — Áthelyezés a honvédségbe. — Elbocsátás és kilépés a hadseregből (honvédségből). — Ügyirat-minták az első és második részhez. — Ügyirat-minták a harmadik és negyedik részhez.

Megrendelhető az **„EGYETÉRTÉS“** kiadóhivatalában Budapest, IV., Papnövelde-utcza 8. szám.

A NEW-YORK
ÉLETBIZTOSITÓ-TÁRSASÁG.

Alapittatott 1845-ben, tisztán kölcsönösségen alapszik
minden utánfizetési kötelezettség kizárásával. Miután részvényesei nincsenek, az összes tőke és nyeremények a biztositottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1897. évi zárszámadásból:

Aktivák összege	**990 millió**	kor.
Évi bevétel	**206**	„
1897-ben a biztositottaknak kifizettetett	**95**	„
1897-ben kötött uj üzletek összege	**668**	„
Fölösleg	**84**	„

Az 1897-ban a biztositottaknak kifizetett nyereményosztalékok összege 13 millió koronára rugott.

A New-York a müvelt világ összes országaiban bir fiókokkal.

Referencziák Magyarországon:
A magyar általános hitelbank.
A magyar kereskedelmi bank.

Közelebbi felvilágositásokat ad a 32381

„NEW-YORK“
életbiztositó-társaság magyarországi vezérigazgatósága: Budapesten, Erzsébet-körut 9—11. sz.

BIKSZÁDI
GYÓGYFÜRDŐ
Szatmármegyében.

Megnyitás május hó 20-án.

Ezen égvényes konyhasós savanyuviz kitünő hatásu: **heveny** és **idült gyomor bélhurutban,** a **légző szervek hurutos bántalmaiban, máj** és **epebajokban,** a **vese** és **hugyhólyag betegségeiben, aranyér, sárgaság,** és **lépdaganatokban, nyálka** és **hugysav** oldó hatás tekintetében a budapesti kir. tudomány-egyetemen történt kisérletek szerint a legkitünőbb égvényes savanyu viznek bizonyult be.

A fürdőben **ivó-, fürdő-** és **belégző-gyógymód** van, azonkivül **hidegvizgyógyintézet** és **savókura.**

A beteg szórakoztatásáról kellően gondoskodva van.
A fürdő acetylen világitással van berendezve.

Helyben orvos, gyógyszertár és pósta.

Vasuti állomás: Sz.-Váralja és Técső,

hol kényelmes kocsik kaphatók és honnan a fürdőbe 2 és fél óra alatt lehet eljutni.

Levélbeli megkeresésre mindenről készséggel szolgál felvilágositással

33686 *a fürdőigazgatóság.*

ADRIA
magyar kir. tengerhajózási r.-t. vezérügynöksége:
Hoffmann S. és V.

1898. julius havában következő gőzösök fognak indulni:

Honnan	Hová	Gőzös neve	1898. julius
Fiume	Liverpool	Persian	1—10
„	Hull, Newcastle O/T	Bassano	1—10
„	Bordeaux*)	Andrássy	1—10
„	Rotterdam, Antwerpen	Nagy Lajos	1—10
„	Liverpool	Aleppo (C. L.)	5—15
„	Rouen	Szt.-László	5—15
„	Gibraltar,¹) London	Zichy	10—20
	Tanger¹) Pernambuco		
„	Rio de Janeiro, Santos	Kálmán király	20
„	Liverpool	Lesbian	15—25
„	Rouen *)	....	15—25
„	Barcelona Valencia	Matlekovits	25
„	Hull, Newcastle O/T	Finland	21—31
„	London	Wm Bailey	21—31
„	Liverpool	Cypria (C. L.)	21—31
„	Rotterdam, Antwerpen	....	21—31
„	Algir¹), Glasgow	Báthori	21—31
Liverpool	Triest—Fiume	Algerian	1—10
Rotterdam, Antwerpen	„ „	Petőfi	5—15
Hull, Newcastle O/T	„ „	Yeddo	5—15
Liverpool	Fiume—Triest	Saragossa (C. L.)	5—15
Bordeaux	Triest—Fiume	Tibor	10—20
Rouen	„ „	Zrinyi	10—20
Liverpool	„ „	Andalusian	15—25
Glasgow	„ „	Szt.-István	15—25
London	„ „	Széchenyi	15—25
Liverpool	Fiume—Triest	Tyria (C. L.)	21—31
Rio de Janeiro, Santos	Triest—Fiume	Baross	21—31
Rouen	„ „	Mátyás király	21—31
London	„ „	Indiana	21—31

Átrakodási szolgálat közvetlen hajóraklevelekkel a felsorolt kikötőkből az összes földközi és adriai kikötőkbe, valamint az osztrák Lloyd levantei, kelet-indiai, és japáni vonalaira.

Középtengeri szolgálat.

Fiume—Malta—Sziczilia—Marseille-i vonal. Julius 4-én Rákoczy, 11-én Árpád, 18-án Adria, 25-én Tisza gőzös indul **Fiuméből—Marseillebe** julius 6-án Tisza, 13-án Szápáry, 20-án Rákóczy, 27-én Árpád gőzös indul **Marseilleből Fiuméba.**

¹) Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal Tanger, Algir vagy Gibraltar kikötőkbe elegendő rakomány be nem jelentetett, az igazgatóság fenntartja magának a jogot e kikötőket nem érinteni.

A *-gal jelölt viszonylatokban a hajók Fiuméből kiindulva Triestet is fogják érinteni.

A TERMÉSZET KÖNYVE
KÖZÉRDEKÜ OLVASMÁNYOK A TERMÉSZETTUDOMÁNYOK KÖRÉBŐL.

BERNSTEIN A. német müve után.

A mü, mely teljesen megjelent, husz füzetből és egy pótfüzetből áll.

Ára egy-egy füzetnek 50 kr. (Utánvételes rendelésnél 15 krral több.)

A tudomány minden ágazatai között a természettudományok azok, melyeknek terjesztésére és ismertetésére sok hiányban szenvedő tanrendszerünk a legkevesebb gondot fordit. Felsőbb és alsóbb tanintézeteinkben egyiránt még ma is sokkal nagyobb sulyt fektetnek a holt nyelvek tanitására, mint a mindent fönntartó, minden élet alapföltételét képező természettudományok megismertetésére. És ha meggondoljuk, hogy az érettebb koru nemzedéknek még többet és kizárólagosabban kellett foglalkoznia e „holt bölcseség“-gel, ugy hisszük, a t. olvasóközönség egyetért velünk abban, hogy hézagot pótolunk szaktudományi müvekben ugy sem fölötte gazdag irodalmunkban, midőn az e tekintetben csaknem páratlanul nagy német irodalomnak e kitünő termékét anyanyelvünkre átültettük. Tettük pedig ezt annál is inkább, mivel komolyan meg vagyunk győződve, hogy a magyar faj, sajátságos, s nem fölötte előnyös helyzetében, csak ugy állhat meg sikerrel a népek nagy versenyében, ha a reáltudományokban, melyekre van alapitva korunk egész iránya, szintén lépést tart a többi müvelt nemzetekkel.

A természet könyve, közérdekü olvasmányok a természettudományok köréből, az óriási lépésekkel előre haladó természettudományok körül tett legujabb, részben még ki sem meritett fölfedezéseket tárgyalja.

E tárgyalások az egész munkán keresztül a **legkönnyebben érthető népies nyelven vannak tartva.**

A népies, könnyen érthető modor fölöslegessé teszi megjegyeznünk, hogy e mü, mely a természettudományok összes ágazataira kiterjeszkedik, nem száraz elméletből áll, de másfelől teljesen kimerithető sem lehet. Nem is ez rendeltetése. Hanem e munka feladata az, hogy könnyüvé tegye az olvasó számára a további önképzést a természettudományokban, kedvet ébreszszen erre nála, és megismertesse a közönséges élet számos oly jelenségeivel, melyeket csak a megszokottság folytán nem tartanak sokan csodának, de melynek magyarázatát adni épen nem képesek.

Öt kötetbe füzve 10 forint. Öt angolvászon kötetbe kötve 13 forint.
Utánvételes rendelésnél 20 krral több.

Kapható az **„EGYETÉRTÉS“** kiadóhivatalában Budapest, IV. kerület, Papnövelde-utcza 8.

Hirdetések
e lap részére felvétetnek a kiadóhivatalban, Budapest, IV., Papnövelde-utcza 8. sz.

Alulirott tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy

FOGTECHNIKAI MŰTERMEM
VIII. ker., Kerepesi-ut 5. szám
(a Nemzeti Szinház épületében)

létezik s van szerencsém azt a nagyérdemü közönségnek szives figyelmébe ajánlani.

Mütermemben **egész fogsorok** s minden e **szakmába vágó munkák** a legpontosabban, lelkiismeretesen, legolcsóbban és általános megelégedésre készittetnek.

Javitások a képzelhető legrövidebb idő alatt készittetnek.

Megbizható és lelkiismeretes munkámért **20 évi külföldi gyakorlatom kellő garancziát** nyujt.

Hivatalos órák d. e. 9-től d. u. 5 óráig, ünnep- és vasárnap d. e. 8-tól d. u. 2 óráig.

Számos látogatást kér tisztelettel
ECKEL A.
fogmüvész.

33955

ARANY KINCSTÁR
nélkülözhetlen tanácsadó minden család és háztartás számára.

Szerkesztette ***K. BENICZKY IRMA.***

Ára füzve 80 krajczár. Kötve 1 forint. Utánvételes rendelésnél 15 krajczárral több.

TARTALOM:

Az első segélynyujtás testi sérüléseknél és hirtelen bekövetkezett baleseteknél: Az emberi test alkotása. — A csontok. — A fő. — A hátgerincz. — A mellkas. — A medencze. — A tagok. — A csuklók. — Az izmok. — Az idegrendszer. — Az agyvelő. — A hátgerinczvelő. — Az idegek. — A sympathicus. — A vérkeringés. — A sziv. — A visszerek. — A vér. — A tüdők. — A viz és a vizeletanyag. — A vesék. — A bőr. — A táplálék. — A gyomor. — **Sérülések.** Zuzások. — Sebek. — Hogyan gyógyulnak a sebek? — Hogyan gyógykezeli az orvos a sebeket? — Vérzések. — Mérgezett sebek. — Csonttörések. — **Hogyan** gyógyul a csonttörés? — Hogyan mozditja elő az orvos a gyógyulás folyamát? — Mi az első segély csonttörésnél? — Ficzamodás és megrándulás. — Égési sebek. — Mit tegyünk megfagyott emberrel? — Vizbefulás. — Megfulladások. — Felakasztott ember. — Eszméletlenség. — Mérgezés. — Mit tegyünk a megmérgezettel? — **Sebesült- és betegszállitás.** — **Szemsérülés.** — **A házi gyógyszertár berendezése:** Fertőtlenitő szerek. Olajok. — Ásványfélék. — Gyógyfüvek. — **Kipróbált háziszerek:** Égetés-sebekre. — Almathea. — A naptól megégetett arczbőr. — Kitünő gyógyir. — Fagyás elleni szer. — Jó szer a bőratkák ellen. — Hajkihullás elleni szer. — Szunyog és méhszurás ellen. — Nyári mosdószer. — Szemlob elleni szer. — **Szépitő szerek:** A testbőr ápolása. — Az arczbőr ápolása. — Az arczbőr hibáinak gyógykezelése. — A szeplő. — A májfoltok. — A sárga arczbőr. — A kéznek ápolása. — A kellemetlen szájbüz. — A fogak ápolása. — A fogak betegségei. — A fejbőr és haj ápolása. — A hajnak természetszerü ápolása. — **Háztartás:** Folyékony enyv. — Olcsó illatszer. — Tartós és olcsó padlófesték. — Irósvajat eltartani. — Uj módja a kávékészitésnek. — Füstölt kolbász és sonka penészedése ellen. — Megsárgult fehérnemü. — Hogyan kell vizet forralni? — Sonkát, mely nagyon el van sózva. — Sóskát és labodát télire eltenni. — Zöld ugorkát télire eltenni. — Edényeket, melyekben petroleum volt, tisztitani. — Gyümölcsöt eltartani. — Franczia aszalt gyümölcs. — Muskatály izü gyümölcs. — Fénymázas tárgyakat tisztitani. — Rozsdafoltokat kiszedni. — Kitünő sonkapácz. — Előny a mosásnál. — Jó és olcsó talaj. — Legyeket szobából kipusztitani. — Jeget a hirtelen olvadástól megóvni. — Becsinált főzelék, ugorka. — Friss tojás. — Friss ugorkasaláta télen. — Dohos, penészes levegővel telt helyiségek. — Ragasztó, üveg és porczellán tárgyakra. — Avas vajat helyre hozni. — Fényezett butorok tisztitása. — A fának repedéseit betömni. — Cserépfazekat törhetlenné tenni. — Körteiz. — Piros rizs. — Hideg narancspuncs. — Ragasztó, mely a tüzet és vizet kiállja. — Jó tisztitó szer. — Ragasztópép papirszőnyegre. — Hajkefét tisztitani. — Tölgyfabutorokat sötétre páczolni. — Málna- vagy szamóczaszörp. — Molyirtó-szer. — Szőnyegeket tisztitani. — Beszennezett butorhuzatot tisztitani. — Ablakragaszt feloldani. — Aranyozott keretek javitása. — Festett vörös bor. — Boros hordók kifüstölése. — Citromlevet sokáig eltartani. — Zavaros bort tisztázni. — Dohos pinczék tisztitása. — Boros üvegekre való szurok. — Friss ugorka télire. — Megromlott megsavanyodott bort helyrehozni. — Borszépités. — Ha a bor zavaros és eczetesedni kezd. — Szilvabor. Szőlő saját levében befőzve. — Tojást télire eltenni. — Szőlőt sokáig eltartartani. — Kitünő mosószer. — Vörösbor-foltokat kiszedni. — Szőnyegek porolása télen. — Jó tapasz füstölő kályhákra. — Ragasztó petroleum-lámpákra. — A szuféreg ellen. — Tojást pótolni. — **Baromfitenyésztés:** A baromfi betegségei. — A szálféreg. — A pip. — **Kertészet:** Zöldséges kert. — A czikóriasaláta művelése. — Csigák irtása. — Földieper-tenyésztés. — Csiperkegomba-tenyésztés. — A vetemények öntözése. — Chinai yam- vagy kenyérgyökér. — Óriási spárga. — Kihasznált spárgaágyak megujitása. — Téli saláta. — A melegágyak és üvegházak ablakai. — Tormatermelés. — Csiperkegombatermelés. — A fejes salátamag. — A pataféreg kiirtása. — Hónapos retek télen. — Korai burgonya. — Óriás karfiol. — Legjobb trágya. — Kerti munkák télen. — Januárban. — Februárban. — A kerti veteményeknek való talaj. — Timárcser mint trágya. A faszén a kertészetben. — Czellertermelés. — Csiperkegombatermelés a lóistállóban. — Virágos és diszkert: A kerti zsálya. — Pompás diszfa. — Rózsa nemesitésre való alanyok. — Szegfütenyésztés. — Uj kuszónövény. — A szobanövények táplálása. — Földibalha, zöldleveli tetü pusztitása. — Legjobb trágya cserépróznák számára. — Magastörzsü rózsák. — A myrtus fácska virágzása. — Rheum giganteum. — Salvea argentea. — Szoba-virágok: Edény növényeknek való föld. — A calla virágzása. — Aralia. — A virágok szaporitása. — Magastörzsü rezeda. — Korán virágzó jáczint. — Kaktuszfélék. — Gyümölcsös kert: A gyümölcsfák trágyázása. — A gyümölcs érését gyorsitani. — A hernyófészkek. — Férgek kiirtása. — Gyümölcsfák tisztitása. — Fatapasz. — Tiszta és kemény kerti utak. — Meddő körtefák. — Jó oltóviasz. — Uj szaporitási módja a gyümölcsfáknak. — Öreg fák átültetése. — Szölötőke-szaporitás. — A köszméte-bokrokat pusztitó hernyó. — A fáknak korán virágzása. — A ribizkebokrok metszése. — Faviasz helyett collodium. — Oltógalyak szállitása. — Magastörzsü köszméte. — **Gazdászat:** Kötelek, gyékények. — Földbe vert karók. — Minden időjárásnak ellentálló máz. — Ugorka és tökvirág. — A vakand. — A lovak patái. — Kitünő trágyakeverék. — A ragya és más hasonló bajok ellen. — Az állatok rühbetegsége. — Szőlőtrágyázás. — Uj szőlőkapálási mód. — A szopós borjuk bélhurutja. — Hizó sertések. — Méhek etetése. — Ha a ló meghüléstől bélgörcsöket kap. — Zöld trágya. — Jó tejelő tehén. — Szőlőmagot olajnak használni. — A vonómarhát gyötrő bögöly elleni szer. — A burgonyabetegség. — Faoszlopok és karók tartósságát fokozni. — **Társadalmi szabályok.** — **Különféle hasznos tudnivaló:** Foltokat fehér atlaszból kiszedni. — Bőrviszketés ellen. — Hangyát elkergetni. — Bőrtalpakat vizhatlanná tenni. — Minden gazdasszonynak kell tudnia. — Kitünő likőr. — Olasz ratafia. — Zöld főzeléket. — A kifőzött kávé. — Jó ragasztó szer. — Ablaktisztitó szer. — Szines gyapjukelmék. — Melegágyra üveg helyett. — Fekete selyemszövetet. — A lábbelit vizhatlanná tenni. — A mészvakolatot. — Agytollak tisztitása. — Szobalegyek kiirtása. — Jegyző-tinta. — Pinczebogár-irtás. — Olcsó máz. — Fontos készülék műhelyek és gyárak számára. — Az ablaküvegek befagyása. — Régi vas- vagy fareszelőt tisztitani. — Vizhatlan máz papirra. — Tükör- és képkeretek. — Zöld és aranyszint. — Vas- és aczélárukat. — Sárgaréz tárgyakat tisztitani. — Folyékony zománcz. — Jó szer a moly ellen. — Ragasztó aquariumok számára. — Sertészsirt. — Tintafoltokat. — Zsirban sült gombócz. — Vizhatlan enyv. — Gyapottal kevert vásznat. — Fekete gyapjuruhát tisztitani. — Lenyomott tükrös bársony. — Málnaszörp czukor nélkül. — Levegő-tisztitás betegszobában. — Olaj varrógépek, lőfegyverek stb. számára. — Finom diólikőr. — Legegyszerübb módja. — Rózsa illat télen. — Kitünő almafelfujt. — Jó ragasztó. — Légypiszkot. — Lámpa-boritók és golyók. — Szilvát eczetbe. — Körte-saft. — Gummipapir. — egészséges ivóviz. — Virág-edény tojáshéjból. — A sebek kiszivása. — Ólom mérgezések. — Álmatlanság. — Biztos szer a tetszhalál felismerésére. — Almát a töpörödéstől megóvni. — Rózsaillatos füstölőszer. — A fának tartóssága. — A betegek étkezésére vonatkozó szabályok. — Zsir betegek számára. — Percz-leves betegek számára. — Hideg hus kivonat betegek számára. — Kétszersült-leves csecsemők számára. — Tápláló hus-essentia nagyon elgyengült betegek vagy kis gyermekek számára. — Hökhurut-leves. — Paradicsomleves betegek és lábbadozók számára. — **Üditők:** — Limonádé betegek számára. — Eperbor. — Almaviz. — Erősitő-ital. — Rizs-viz. — Piritott kenyérlé. — Friss gyümölcs-viz. — **Arany házi szabályok**: A jövedelem. — **Családi élet és boldogság.**

Kapható az **„EGYETÉRTÉS“** kiadóhivatalában Budapest, IV., Papnövelde-utcza 8.

Fürdő- és üdülőhelyek a déli vasut mentén. 1044
Vonatösszeköttetések és menetárak Budapestről (déli vasuti pályaudvar).

Fürdő	Útirány	Állomás		Menetrend				Jegyek
Abbazia	Pragerhofon át	Budapest d. v. Abbazia-Mattuglie	ind. érk.	8·00 reggel 8·56 este	8·00 este 9·17 d. e.			Menettérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. o. 52·08, II. 37·28, III. 23·89 frt.
Arco		Budapest d. v. Arco	ind. érk.	8·00 reggel 9·50 d. e.	8·00 este 6·42 este			Menettérti jegyek **Mori** állomásig 30 napig érvényesek* gyorsvonatokra: I. oszt. 66·05 frt, II. oszt. 47·46 frt, III. oszt. 30·77 frt.
Auenhof	Pragerhofon át	Budapest d. v. Velden	ind. érk.	8·00 reggel 7·38 este	8·00 este 6·49 regge	9·25 este 1·50 d. u.		30 napig érvényes menettérti jegyek* **Velden** állomásig, gyorsvonatokra: I. oszt. 40·06 frt, II. oszt. 27·94 frt, III. oszt. 17·76 frt.
Balaton-Földvár		Budapest d. v. Balaton-Földvár	ind. érk.	6·55 reggel 11·07 d. e.	8·00 d. e. 10·26 d. e.	2·35 d. u. 8·00 este 6·13 este 10·34 este	9·25 este 1·24 éjjel	Gyorsvonat I. oszt. 9·95 frt, II. oszt. 7·25 frt, III. oszt. 4·50 frt. Postavonat I. oszt 7·10 frt, II. oszt. 5·35 frt, III. oszt. 3·55 frt. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.
Brennerbad	Pragerhof-Franzesfesten át	Budapest d. v. Brennerbad	ind. érk.	8·00 reggel 5·18 reggel	8·00 este 2.52 d. u.			30 napig érvényes menettérti jegyek: gyorsvonat I. oszt. 62·34 frt, II. oszt. 44·66 frt, III. oszt. 28·90 frt.
Daruvár		Budapest d. v. Daruvár	ind. érk.	8·00 reggel 8·53 este	9·25 este 12·09 d. u.			Postavonatu menetjegyek **Barcsig**: I. 11·90, II. 7·90, III. 5·40 frt. **Barcsról** 30 napig érv. menettértijegyek: I. 6·50, II. 4·50, III. 3·00.
Fonyód-fürdőtelep		Budapest d. v. Fonyód-fürdőtelep	ind. érk.	6·55 reggel 11·58 d. e.	8·00 reggel 10·54 d. e.	2·35 d. u. 7·06 este		Postavonat I. 9·60 frt, II. 7·20 frt, III. 4·80 frt, Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényesek.
Gleichenberg	Pragerhofon át	Budapest d. v. Purkla	ind. érk.	8·00 reggel 7·54 este	8·00 este 8·13 d. e.	9·25 este 2·59 d. u.		30 napig érvényes menettérti jegyek **Spielfeld** állomásig, gyorsvonatokra I. 29·80 frt, II. 20·56 frt, III. 12·75 frt.
Gossensass	Pragerhof-Franzesfesten át	Budapest d. v. Gossensass	ind. érk.	8·00 reggel 4·38 reggel	8·00 este 2·22 d. u.			30 napig érvényes menettérti jegyek* gyorsvonat I. 58·65 frt, II. 41·88 frt, III. 26·82 frt.
Görcz	Pragerhofon át	Budapest d. v. Görcz	ind. érk.	8·00 reggel 9·47 este	8·00 este 10·08 d. e.	9·25 este 6·34 este		30 napig érvényes menettérti jegyek: gyorsvonat I. 55·79 frt, II. 40·08 frt, III. 25·58 frt.
Hévis		Budapest d. v. Keszthely	ind. érk.	6·55 reggel 1·10 d. u.	8·00 reggel 1·10 d. u.	2·35 d. u. 8·00 este 8·20 este 12·02 éjjel	9·25 este 3·25 reg.	Menettérti jegyek **Balaton-Szent-Györgyig.** Gyorsvonat I. 15·60 frt, II. 10·95 frt, III. 6·80 frt. Posta I. 10·80 frt, II. 8.10 frt, III. 5·40 frt. Tekintet nélkül a kiadás napjára, a fürdőévad végéig, azaz szeptember 30-ig bezárólag érvényes.
Lipik		Budapest d. v. Pakracz-Lipik	ind. érk.	8·00 reggel 10·— este	9·25 este 1·20 d. u.			Postavonatu menetjegyek **Barcsig**: I. 11·90 frt, II. 7·90 frt, III. 5·40 frt. **Barcsról** 30 napig érvényes menettérti jegyek: I. 7·50 frt, II. 5·00 frt, III. 3·50 frt.
Meran	Pragerhofon át	Budapest d. v. Meran	ind. érk.	8·00 reggel 8·00 reggel	8·00 este 2·59 d. u.			**Bozen-Gries** állomásig 30 napig érvényes* menettérti jegyek, gyorsvonat: I. 62·34 frt. II. 44·66 frt, III. 28·90 frt.
Pörtschach am See	Pragerhofon át	Budapest d. v. Pörtschach a. S.	ind. érk.	8·00 reggel 7·24 este	8·00 este 6·38 reggel	9·25 este 1·38 d. u.		**Pörtschach am See** állomásig 30 napig érvényes* menettérti jegyek, gyorsvonat I. 40·06 frt, II. 27·94 frt, III. 17·76 frt.
Rohitsch		Budapest d. v. Pöltschach	ind. érk.	8·00 reggel 3·05 d. u.	6·55 reggel 8·08 este	8·00 este 3·33 reggel	9·25 este 9·— d. e.	30 napig érvényes menettérti jegyek **Pörtschach** állomásig, gyorsvonat I. 30·94 frt, II. 21·44 frt, III. 13·32 frt.
Römerbad		Budapest d. v. Römerbad	ind. érk.	8·00 reggel 4·06 d. u.	6·55 reggel 9·30 este	8·00 este 4·33 reggel	9·25 este 10.32 d. e.	30 napig érvényes menettérti jegyek **Römerbad** állomásig, gyorsvonat I. 35·02 frt, II. 24·46 frt, III. 15·36 frt.
Semmering	Kanizsa-Pragerhofon át	Budapest d. v. Semmering	ind. érk.	8·00 reggel 6·45 este	6·55 reggel 2·59 éjjel	8·00 este 7·05 reggel		Gyorsvonatu menettérti jegyek 30 napig érvényes: I. 38·72 frt, II. 27·25 frt, III. 17·22 frt.
Siófok		Budapest d. v. Siófok	ind. érk.	6·55 reggel 10·41 d. e.	8·00 reggel 10·07 d. e.	2·35 d. u. 4·50 d. u. † 8·00 este 5·48 d. u. 8·07 este † 10·13 e.		Gyorsvonatu menettérti jegyek I. 8·50, II. 6·15, III. 3·80 frt. 9·25 este Pósta „ „ „ I. 6·—, II. 4·50, III. 3·— frt. 12·59 éjjel Tekintet nélkül a kiadás napjára a fürdőévad végéig, azaz szeptember hó 30-ig bezárólag érvényesek.
Tobelbad	Pragerhofon át	Budapest d. v. Premstätten-Tobelb.	ind. érk.	8·00 reggel 6·12 este	8·00 este 8·06 reggel	9·25 este 1·31 d. u.		**Graz** állomásig 30 napig érvényes menettérti jegyek gyorsvonatokra. I. 29·80 frt, II. 20·56 frt, III. 12·75 frt.
Toblach	Pragerhofon át	Budapest d. v. Toblach	ind. érk.	8·00 reggel 12·54 éjjel	8·00 este 10·49 d. e.	9·25 este 7·14 este		30 napig érvényes* menettérti jegyek, gyorsvonatokra: I. 53·07 frt, II. 37·71 frt, III. 24·28 frt.
Tüffer		Budapest d. v. Markt-Tüffer	ind. érk.	8·00 reggel 3·57 d. u.	6·55 reggel 9·20 este	8·00 este 4·25 reggel	9·25 este 10·22 d. e.	30 napig érvényes menettérti jegyek **Mark-Tüffer** állomásig gyorsvonat: I. 34·27 frt, II. 23·92 frt, III. 15·00 frt.
Velden	Pragerhofon át	Budapest d. v. Velden	ind. érk.	8·00 reggel 7·38 este	8·00 este 6·49 reggel	9·25 este 1·50 d. u.		30 napig érvényes* menettérti jegyek **Velden** állomásig, gyorsvonat: I. 40·06 frt, II. 27.94 frt, III. 17·76 frt.
Varasd-Teplitz	Csáktornyán át	Budapest d. v. Varasd-Teplitz	ind. érk.	6·55 reggel 5·30 d. u.	9·25 este 7·05 reggel.			Póstavonatu jegyek **Csáktornya** állomásig: I. 10·80 frt, II. 7·20 frt, III. 4·80 frt.

* Május hó 1-től augusztus hó végéig eső időszakban váltott jegyek f. évi október hó végéig érvényesek.

† Junius hó 1-től szeptember hó 15-ig közlekedik.

Budapest, Nagy Sándor könyvnyomdájából, IV., Papnövelde-utcza 8. sz.